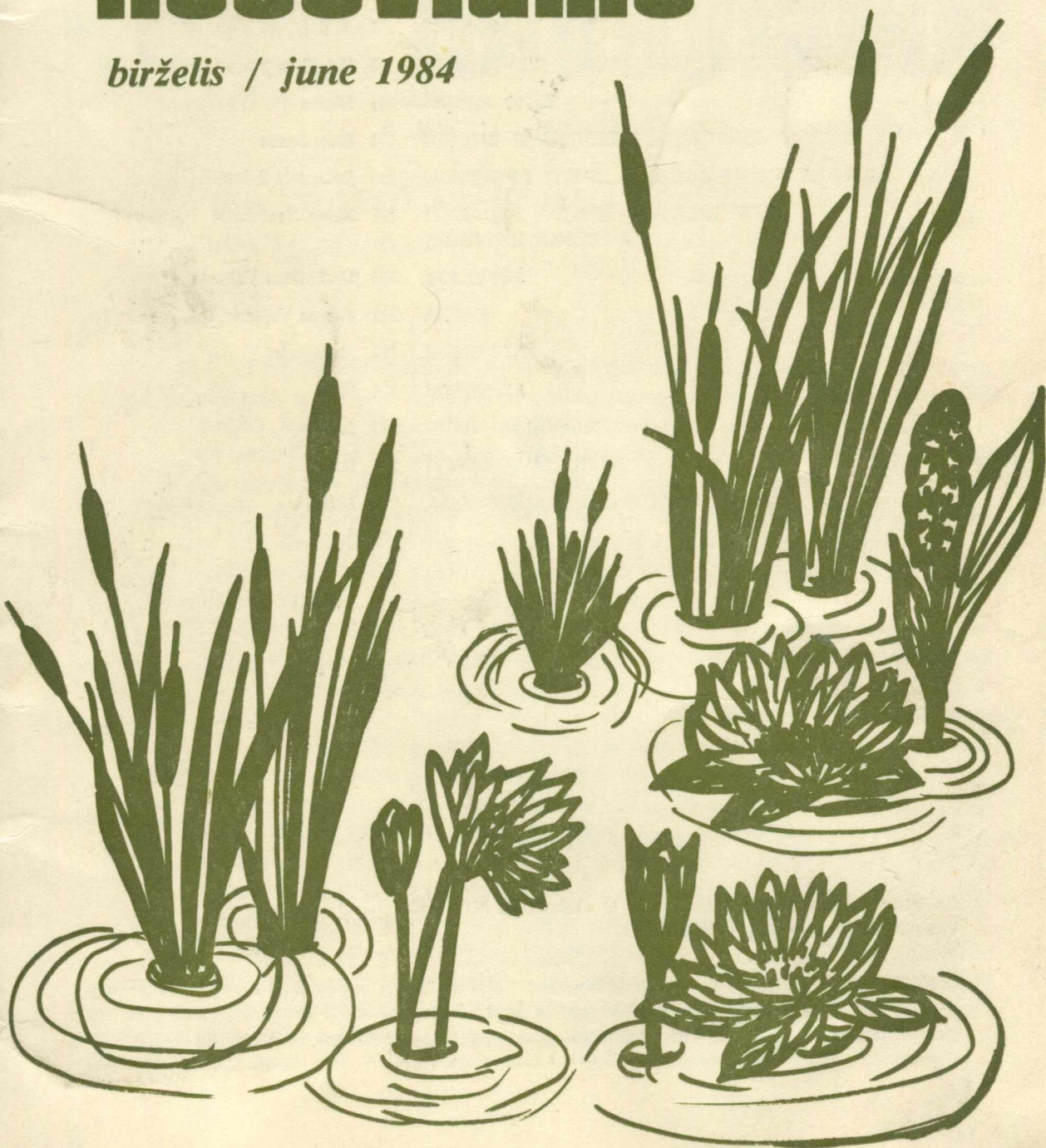

847 librerie ✓

laiškas lietuviams

birželis / june 1984

TIKROJO TĖVO ATVAIZDAS	181	Danutė Bindokienė
EVANGELIJOS PRO ISTORIKO AKINIUS	184	Anicetas Tamošaitis, S.J.
PADARĖME, KĄ TURĖJOME PADARYTI	187	Chiara Lubich
MEDITACIJOS	188	Aleksandras Kelmietis
EILĖRAŠČIAI	189	Živilė Jūraitė
KOKS TURĖTŲ BŪTI ŠIŲ LAIKŲ KUNIGAS	190	Birutė Kožicienė
JĖZUS TEBEGYVENA DABAR	191	Karl Rahner, S.J.
RANKOS	193	A. S.
SKAUSMUOSE GIMUSIOS TAUTOS KRAŠTE (IV)	195	Henrikas Stasas
MANO VAIKAS	202	Mama
DIEVO ĮTAKA KIEKVIENAM ŽMOGUI	203	Kun. Jonas
MERGAITĖMS NEAPSIMOKA SIEKTI PROFESIJŲ	205	Snieguolė Zalatorė
KAIP LIETUVIŲ SPAUDĄ PADARYTI JAUNIMUI ĮDOMESNĘ	206	Rima Navickaitė
TĖVYNĖJE	208	Gediminas Vakarīs
KALBA	212	Juozas Vaišnys, S.J.
ATGARSIAI	213	Skaitytojai
ŠYPSULIAI	214	Red.
TRUMPAI IŠ VISUR	215	J. Pr.
ATSIŪSTA PAMINĖTI	216	Red.
EKSKURSIJA Į AUSTRALIJĄ	216	Red.

Šis numeris iliustruotas nuotraukomis iš ekskursijos Meksikoje.
Viršelio piešinys — Linos Didžbalytės.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July and August, when bimonthly, for \$8.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. **Postmaster:** Send address changes to "Laiškai Lietuviams", 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

laiskai lietuviams

1984 / BIRŽELIS - JUNE / VOLUME XXXV, NO. 6

TIKROJO TĖVO ATVAIZDAS

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Mano tėvas yra geriausias visame
pasaulyje, nes jis yra **mano** tėvas.

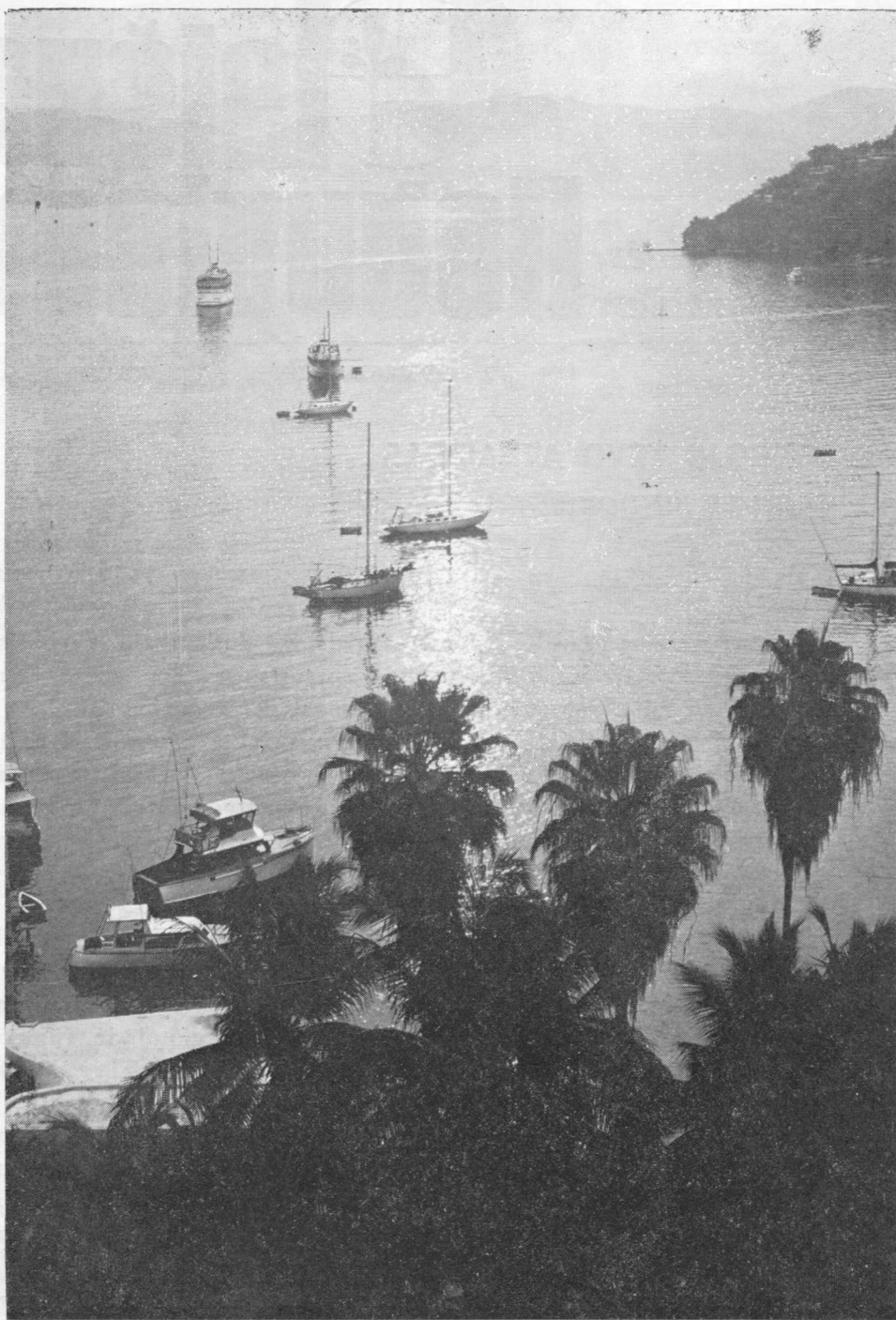
Iš mokinės rašinio

Tarp vasaros pradžios žalumo, naujai pražydusių rožių ir mokslo metų užbaigimo, kažkaip lyg dirbtiniu būdu įsprausta, yra Tėvo diena. Daugeliui atrodo, kad tai tikrai dirbtinė šventė, sugalvota gegužinei Motinos dienai atsverti. Juk šiais laikais daug tokių švenčių privisę: sekretorių šventė, senelių diena, net uošvienėms kažkas mėgina įgyvendinti oficialaus paminėjimo šventę. Dažnas į tokias dirbtiniu būdu kuriamas tradicijas tik ranka numoja: tai kita komercinė proga, kad tik būtų perkamos dovanos ir kas nors iš to pasipelnytų. Tačiau kodėl ne Tėvo diena? Juk vaiko gyvenime tėvas yra ne mažiau svarbus, mylimas ir reikalingas, kaip motina.

Motinos sąvoka lietuviškoje sąmonėje yra, galima sakyti, nepasikeitusi nuo neatmenamų laikų, nežiūrint, kad motinos rolė modernioje visuomenėje yra kiek kitokia, kaip tautosakiniais laikais. Tegul ta motulė ir ne "sengalvėlė", bet ji vis dar globėja, mokytoja, slaugytoja, augintoja ir "rūpintojėlė", visai panaši į tą, kurią randame senosiose liaudies dainose. Tiesa, jos išvaizdą ir užsiėmimus laiko slinktis pakeitė, bet motulės sąvoka vis ta pati.

Tačiau to negalėtume pasakyti, palyginę lietuvių liaudies dainų, pasakų, mūsų rašytojų kūrinių (ir autobiografijų) tėvą su šiandieniniu lietuviu tėvu. Žinoma, čia kalba eina ne apie tai, kad anas tautosakinis tėvelis kantriai vasnojo paskui žagrę, o modernusis stato atomines jėgaines, ir ne apie tai, kad jo bėrus žirgelius pakeitė importuotas automobiliai.

Senosios sąvokos tėvą supo pagarba ir baimė. Jis nuo vaikų gyvenimo kasdienybės stovėjo nuošaliai, į ją nesimaišydamas. Vaikai iš jo per daug dėmesio nelaukdavo ir nesulaukdavo. Tėvas buvo teisėjas ir bausmės vykdytojas. Jis reikalavo visiško paklusnumo ir griežtos pagarbos visiems sa-

Saulėlydis prie Acapulco.

S. Žilevičiaus nuotr.

vo nutarimams bei žodžiams. Iš tikrųjų vaikai jo per daug ir nepažinojo, nes tėvo pasaulis tęsėsi už siaurų pirkios pastogės ir savo kiemo ribų, kur maži vaikai praleisdavo daugiausia laiko. Vėliau ir jie išsiskirstydavo platesnėje erdvėje, bet jos buvo tiek daug, kad, net bendrus darbus dirbant, vaikų ir tėvo keliai per arti nesusisiekdavo. Šeimos auginimas buvo motinos pareiga ir atsakomybė. Tėvas turėjo savo darbus, rūpesčius ir pareigas, retai beisikišdamas į vaikų auklėjimą (nebent bausmės vykdytoju). Užteko, kad jis savo prakaitu duoną jiems uždirbdavo, o tos duonos išdalinimas į ištiestas rankutes buvo jau moteriškas darbas. Dėl to tėvas buvo tas nepažįstamasis: esąs ir kartu nesąs šeimos dalimi. Tokį tėvą sutinkame mūsų liaudies dainose ir senųjų autorių kūryboje. Jis rimtas, beveik rūstus, paslaptingas, pagarbą keliantis, sunkiai dirbąs, geras, teisingas ir gana tolimas. Jis retai laisvai nusijuokia, nerūpestingai uždainuoja, pasako nereikalingą žodį. Štai poetė Julija Švabaitė (knygoje "Vynuogės ir kaktusai") sako:

Vieną kartą ir tu dainavai...

Tik vieną pavasarį,

Mano jaunas tėve...

"Tėvo daina"

Tėvo dainavimas — tai toks retas įvykis, kad poetės širdin įsmigo visam gyvenimui.

Tas rimtasis, nuošalusis tėvas buvo užsitarnavęs savo vaikų pagarbą, galbūt ir meilę, tačiau jis turėjo būti labai vienišas, taip atskirai nuo savo šeimos kasdienybės stovėdamas, stebėdamas savo augančius vaikus, tarytum iš tolo, niekuomet prie jų nepriartėdamas. Dėl tos priežasties tėvo figūra mūsų tautosakoje yra apgaubta lyg kažkokia mistika, ją matome tarytum pro miglas, kaip tolimą vaikystės atminimų aidą, kai tuo tarpu motina yra labai gyvyiška, šilta, jautri ir artima. Galima sakyti, kad lietuviško tautosakinio tėvo sąvoka atitinka Dievo Tėvo sampratą: rūstaus, bet tuo pačiu gailestingo; baudžiančio, bet ir teisingo; nelabai pažįstamo, o vis tiek savo, kurio valdžioje yra visa žmogaus būtis. Dievui

Tėvui priklausė žmogaus pagarba, visiškas paklusnumas, bet taip pat ir baimė (mes net turime labai gražų lietuvišką žodį, apibūdinantį žmogaus santykius su Dievu: dievobaimingumas). Meilė Dievui retai šiuose santykiuose figūravo.

Dievo ir žmogaus santykius pakeitė Kristus, įnešdamas į juos meilę. Meilė Dievui nė kiek nesumažino pagarbos ar paklusnumo, bet tam tikru būdu priartino Dievą prie žmogaus, supažindino Jį su žmogumi. Bijoti ar gerbti mes galime ir nepažįstamą, tačiau mylėti nepažįstamo negalime.

Ar modernaus lietuvių tėvo sąvoka pasikeitusi, ar pasilikusi tokia pat, kaip tautosakoje? Sakyčiau, kad pasikeitusi, nes tėvas nebestovi taip nuošaliai nuo savo šeimos, stebėdamas jos augimą, lyg filmų ekrane. Jis yra tikroji tos šeimos dalis. Žinoma, pasitaiko ir liūdnų išimčių, bet daugelyje šeimų tėvas yra vaikų auginimo-auklėjimo proceso bendrininkas. Tai galima lengvai pastebėti pažįstamose šeimose ir pajusti iš mokinių rašinių bei pasisakymų apie tėvą. Tėvelis padeda pamokas paruošti, vežasi atostogauti, žvejoti, į kiną, į zoologijos sodą... Tėvelis padeda asmenišką problemą išspręsti, perka rūbus, pasikalba, papasakoja, paskaito drauge...

Toks bendravimas su tėvu nė kiek neatima meilės motinai — vaikai tik džiaugiasi, kad jais vienodai rūpinasi ir tėvelis, ir mama. Tėvas, motina ir vaikai jų pašmonėje sudaro nedalomą šeimos vienetą.

Ar toks artimas bendravimas ir familiarumas su vaikais nesumažina pagarbos tėvui? Ar jis tebėra taip pagarbiai traktuojamas, kaip tautosakiniais laikais? Jeigu apie pagarbą kam nors sprendžiame tik pagal išorinius ženklus, tai atsakymas yra gana aiškus. Nė vienas vaikas negriebia tėvo rankos bučiuoti dėkodamas (gerai, kad dar iš viso dėkoja!), labai retas kuris į tėvą kreipiasi įvardžiu Jūs, ar atsistoja, tėvui į kambarį įėjus. Galime sakyti, kad tie paviršutiniai pagarbos pareiškimo ženklai yra greičiau dabartinės mados ar gyvenamos aplinkos reiškiniai, tačiau jie taip pat ženkliną glaudesnį tėvo ir vaiko artumą. Tėvas

EVANGELIJOS PRO ISTORIKO AKINIUS

ANICETAS TAMOŠAITIS, S.J.

MUENCHHAUZENO NUOTYKIAI

— Kartą, — pasakoja savo garsiuosius nuotykius baronas Muenchhauzenas, — man pasitaikė įkristi į tokią gilią duobę, kad jokių būdu neįmanoma buvo išlipti. Tačiau iš jos vis tiek išsiritau. Kokių būdu? Ogi parėjau namo, atsinešiau kopėčias ir jomis išlipau lauk!

Gal ne panašiai yra su Bažnyčia? Skelbiasi kalbanti Dievo vardu. Paklausus, kuo remiasi tas jos dieviškas autoritetas, atsako: evangelijos žodžiais. O iš kur žinome, kad evangelijos žodžiai nėra žmonių išgalvoti? Kadangi taip sako dieviškas Bažnyčios autoritetas! Bet jo Bažnyčia kaip tik neturi, prieš įrodydama, kad evangelijos nėra legendos! Kad išliptų iš duobės, baronas Muenchhauzenas turėjo pareiti namo ir atsinešti kopėčias. Bet kad tai galėtų padaryti, turėjo pirma išlipti iš duobės! Kada du dalykai vienas nuo kito priklauso, kai nėra vieno, nėra nei kito. Bažnyčios autoritetas yra nulis, jei evangelijos yra žmogaus vaizduotės kūrinys. O tvirtinimas, kad jos tokios nėra, yra nulis be Bažnyčios autoriteto. Nereikia didelės matematikos žinoti, kad, pridėję prie nulio nulį, niekada negausime vieno, bet nulį. Likėtų tad pasirinkti viena iš dviejų: arba užsispyrus tvirtinti, jog vis vien ir toliau tikiu; arba pasakyti apie Bažnyčios dievišką galią tą patį, ką ir apie barono Muenchhauzeno nuotykius — įdomi, graži nesąmonė.

vaiko gyvenime yra ne mažiau svarbus kaip motina. Jis negali stovėti nuo vaiko atokiai ir stebėti jį tik iš tolo. Posūkis į tėvo ir vaiko suartėjimą, pagrįstą abipuse meile, yra neapsakomai reikšmingas ir reikalingas vaiko gyvenime. Kai mes matome vyrą, kuris nebijo parodyti vaikui savo meilės ir žmogiškumo, mes matome tikrąjį tėvo atvaizdą. Tokio tėvo dieną neužtenka švęsti tik vieną birželio sekmadienį, bet reikia minėti ištisus metus.

Kiek tikinčiųjų žinotų, ką į šį priekaištą atsakyti? O jis gi liečia pačius pamatus, kuriems susvyravus, turi griūti arba bent pavojingai susvyruoti ir visas tikėjimas Bažnyčios autoritetu.

VIENOS KRYPTIES GATVĖ

Yra gatvių, kuriomis važiuojama abiem kryptim, yra ir tokių, kur galima važiuoti tik viena kryptimi. Priekaišto daroma klaida kaip tik yra, kad tarp Bažnyčios ir evangelijų nutiesia priklausomybės gatvę abiem kryptim, kai tikrovėje ji eina tik viena kryptimi. Bažnyčios autoritetas remiasi evangelijomis, bet ne priešingai. Evangelijos tvirtai stovi ant savų kojų be Bažnyčios autoriteto. Kitais žodžiais, tikime Bažnyčią dėl evangelijų. Bet evangelijomis tikime dėl jų pačių.

Įrodžiusi savo dievišką pasiuntinybę, Bažnyčia turi teisę tarti autoritetingą žodį ir apie pačias evangelijas. Tačiau kol tas neįrodyta, jas pateikia vien kaip istorinį dokumentą, nieko daugiau. Liepia į evangelijas žiūrėti ne tikinčio kataliko, o tyrinėjančio istoriko akimis. Jei elgtųsi kitaip, neišvengiamai panėšėtų į baroną Muenchhauzeną.

AR PAMATAI STIPRŪS?

Evangelijų knygos kaip istorinis dokumentas? Jei Bažnyčios autoritetas pastatytas vien ant šitokio pagrindo, jis turi būti be galo trapus, ne vienas pagalvos. Tokiam pamate yra bent keturios labai silpnos vietos, kurių net vienos užtektų, kad visa subyrėtų, kritikos vėjui pūstelėjus.

Visų pirma, kaip po 2000 metų patikrinsi, kas yra evangelijų *autorius*? Užrašas, kad parašė tas ir tas, nėra joks įrodymas, kad taip iš tikrųjų yra. Kitiems priskirtų raštų senovės istorijoje yra daugybė. Tokia buvo mada. O nežinant, kas pasakoja, labai smunka pasakojimo vertė.

Antra, jeigu evangelijų autoriai iš tikrųjų ir yra keturi evangelistai, iš kur galiu

žinoti, kad jie rašė apie *tikrus įvykius*? Koks nors šventas atsiskyrėlis, dedąsis mesijų, galėjo gyventi Palestinoje. Jam mirus, Matui, Morkui, Lukui ir Jonui, atsiskyrėlio draugams, kilo sumanymas parašyti apie jį gražų, dorinantį romaną. Ir pradėjo: apie tris išminčius iš rytų šalies, apie vestuves, kuriose vanduo buvo paverstas vynu, apie velnius, suvartus į kiaules, nusiskandinusias ežere... Žinia, rytiečiams vaizduotės netrūksta. Ilgainiui žmonės pasakojimą ėmė laikyti tikrove.

Trečia, tegu evangelistų tikslas ir buvo aprašyti tikrus įvykius. Bet ar jie tai *sugebėjo*? Juo paprastesni gi žmonės, juo lengviau jiems apdumti akis. Mokyti vyrai ir tai, žiūrėk, ne kartą apsirinka. O evangelistai juk buvo paprasti žmonės, bemoksliai žvejai. Koks nekritiškumas imti visa, ką šitokie užrašė, už gryną pinigą!

Pagaliau ketvirta, jei ir visa būtų tiesa, ką evangelistai tada užrašė, kas garantuos, kad jų pasakojimas ilgainiui nebuvo *iškreiptas*? Kaip dažnai istorijos pagražinamos, nudailinamos: nemalonūs dalykai išleidžiami, malonūs išpučiami, nebūti pridedami!

Ką į tai atsakyti? Tik viena: įvyksta priešingai — subyra ne pamatai, o į juos pūstelėję kritikos vėjai. Kas tuo netiki, tegu pats pažvelgia, kokios silpnos yra tos kečturios vietos.

1. KAS EVANGELIJŲ AUTORIUS?

Tikslūs duomenys parodo, kur, kada, ir kas evangelijas parašė. Jie yra trys: stilius, aprašomi dalykai, pirmųjų amžių istorija. Pirmasis atsako į klausimą *kur*, antrasis — *kada*, trečiasis — *kas*.

Evangelijų *kalbos stilius* parodo, kad jas parašę žmonės turėjo gyventi Palestinoje. Nors parašytos graikiškai, pilnos hebraizmo, kurių graikai niekada nevartoja ir vargu tesupranta. Jų ten tiek daug, kad yra išleisti specialūs žodynai ir gramatikos Naujajame Testamente vartojamai graikų kalbai. Taip graikiškai rašyti galėjo vien Palestinos gyventojas.

Aprašomi dalykai nesugriaunamai liudija, kad tie žmonės turėjo gyventi 1-jo

šimtmečio vidury, t.y. Kristaus metu ir tuoju po Jo mirties. Ylos maiše nepaslėpsi, sako priežodis. Išlįs ir tiek! Taip yra ir su rašymu. Rašytojas, kuris tik apsimeta, kad gyveno tokiu metu ar tokioj šaly, netrukus išsiduoda eile anachronizmų, netikslumų. Ir kuo daugiau aprašomos gyvenimo smulkmenos, vietos, papročiai, tuo lengviau pasirodo, ar autorius pats tose vietose aprašomu metu gyveno, ar, jų nematęs, vėliau prifantazavo.

Ogi tik paimkime evangelijas į rankas. Kaip smulkiai daugelyje vietų aprašomi daiktai ir žmonės! Tačiau kuo daugiau iškasenos, atradimai, tyrinėjimai atskleidžia Kristaus meto Palestiną, tuo labiau išeina aiškėn, kaip tiksliai, nė kruopele neapsirinkant, evangelijose visa aprašyta. Nepamirština, kad 70-ais metais po Kristaus Palestinoje įvyko visą šalį sukrėtusių pakitimų. Žydai sukilo prieš romėnus. Pralaimėjus nelygią kovą, kraštas buvo žiauriai nuniokotas. Tautos dalis buvo išskersta, dalis išvesta į nelaisvę, dalis išblaškyta. Imperatoriaus Tito kariuomenė išgriovė Jeruzalę. Iš garsiosios šventyklos neliko akmens ant akmens. Jei evangelijos būtų rašytos žmonių, negyvenusių prieš tą katastrofą, radikaliai pakeitusią krašto topografinį ir dvasinį veidą, jokių būdų nebūtų galėję taip smulkiai ir tiksliai apibūdinti šalies socialinės, politinės, religinės ir kultūrinės padėties, kokia buvo prieš sukilimą.

Pagaliau *pirmųjų amžių istorija* kietu it plienas argumentu parodo, kas tie žmonės buvo. Eilė pačių pirmųjų krikščionių rašytojų pabrėžtinai skelbia, kad evangelijas parašė keturi evangelistai, iš kurių du — Matas ir Jonas — buvo patys apaštalai, o du — Morkus ir Lukas — apaštalo palydovai. Kas mano, kad jie galėjo susimokyti, tetiki Bažnyčios priešų raštais. Juose to meto pagony ir eretikai įvairiausiai, dažnai labai gramozdiškais argumentais stengėsi kovoti prieš evangelistų mokslą. Tik dėl ko nė vienas nepavartojo paties paprasčiausio ir efektingiausio būdo, kurs visa būtų išvertęs iš šaknų — nurodyti, kad Matas, Morkus, Lukas ir Jonas yra vien kokio gud-

raus rašytojo prasimanymas? Jie tai jau tikrai nesusimokė. Faktas, kad evangelijų autoriai yra šitie keturi vyrai, turėjo būti toks aiškus, kad ji neigti būtų reiškę apsijuokti.

Galų gale tuo metu būti krikščionių reikė mirties pavoju. Argi galimas dalykas, kad tūkstančiai būtų leidę žudyti save ir savo vaikus dėl kažin kokių nežinomų žmonių sukurtų knygų? Ar galimas dalykas, kad pagonys, prieš priimdami krikščionių tikėjimą, uždedantį tiek naujų nelengvų pareigų, būtų nesirūpinę sužinoti, kas tie žmonės buvo, kurių knygoje tie įsipareigojimai surašyti?

2. LEGENDA AR TIKROVĖ?

Lygiai nesugriaujami argumentai kalba už tai, kad evangelistai rašė matytą tikrovę, o ne išgalvotą romaną. Jie yra: Kristaus asmuo, patys evangelistai, pasakojimo būdas.

Yra nepaneigiamas faktas, kad *Kristaus* kiekviename amžiuje žavėjo tūkstančius žmonių, ir žavėjo tiek, kad už Jį guldė savo gyvybes. Jo mokslas šimtmečiais formavo visą Vakarų kultūrą ir buvo jos pagrindas. Kas tiki, kad tokį asmenį ir doktriną galėjo išgalvoti keturi paprasti, nemokyti žmonės, to tikėjimas dešimtį kartų praso krikščionių tikėjimą!

Evangelistai gerai matė, koks bus jų užmokestis už Kristaus mokslo skelbimą. Tiek iš žydų, tiek iš pagonių jų laukė vien persekiojimas, kalėjimas, bausmės, mirtis. Argi galimas dalykas, kad vis tiek būtų ėję, skelbę ir paguldę savo galvas, žinodami, kad tai vien jų vaizduotės kūrinys? Matė, be to, kad žmonės ėmė jų žodį už tiesą, ir turėjo žinoti, kad už tokį negirdėtą suvedžiojimą būtų laukusi didžiausia Dievo bausmė.

Pagaliau pažiūrėkime į patį *pasakojimo būdą*. Aprašo ne vien, kas jiems patiems arba skelbiamam dalykui yra garbinga, bet lygiai taip pat, kas gėdinga, kenkia. Argi būtų taip darę, jei jų tikslas būtų buvęs išgalvoti ir parašyti dorinančią, žmones pamokančią knygą? Evangelijose moko kitus, kad reikia be baimės eiti mirti, o patys sakosi bailiai išbėgioję. Moko nuolankumo, o patys rodo save besivaidijančius dėl pirmų

jų vietų. Moko drąsiai išpažinti Kristų, o pasakoja, kad pats jų vadas Petras pirmasis viešai Jo išsigynė. Moko pasitikėti Dievu, o patys pakartotinai iškelia savo tikėjimo menkumą. Moko ištikimybės Kristui, o pabrėžia, kad vienas iš jų pačių buvo išdavikas. Savo pavyzdžiu niekas gi tyčia negriau-na, ko nori, kad kiti darytų.

Ir kam Matui sakyti apie save, kad buvo muitininkas, žydu akyse niekšingiausias žmogus? Tuo galėjo kitus vien atstumti. Kam Lukui tiksliai nurodyti, kad tai ir tai buvo penkioliktaisiais imperatoriaus Tiberijaus metais, kai Palestinos provincijas valdė tokie prokuratoriai, Jeruzalėje buvo tokie ir tokie kunigai? Kam duoti tikslų laiką ir vietų vardus? Tuo galėjo vien sau pakenkti, nes šimtai žmonių iš tų metų ir vietų dar tebegyveno, kai rašė. Juk būtų sakę: "Meluojate, vyrai! Tokių įvykių pas mus tuo metu visiškai nebuvo". Tai būtų reiškę galą visam evangelistų skelbimui. Tokiam evangelistų elgesiui yra tik vienas paaiškinimas — jie norėjo aprašyti įvyksią, tiksliai dokumentuotą tikrovę.

3. APDUMTOS AKYS

Evangelistai nebuvo vedžiojami už nosies ir žinojo, ką rašė. Tai matyti tiek iš jų charakterio, tiek iš aprašomų dalykų.

Patys *evangelistai* buvo kas tik nori, bet tik ne lengvatikiai. Kristus pakartotinai turėjo prikišti apaštalams, kad jie yra kieta-sprandžiai, nerangios širdies tikėti tam, ką matė ir girdėjo. Žinias apie prisikėlimą Vėlykų rytą laikė moterėlių haliucinacijomis. Tomas ištisą savaitę užsispyręs sakė netikėsiąs ir gana! Lukas savo evangelijos pradžioje įsakmiai pareiškia "rūpestingai ištyręs visa nuo pat pradžios".

Aprašomi dalykai taip pat yra tokie, kad kiekvienas sveikų pojūčių asmuo galėjo juos stebėti, girdėti, čiupinėti. Vyko, be to, ne kokiame tamsiame užkulisyje, bet viešai, prieš visus žmones. Kiekvienas galėjo juos patikrinti. Ir tikrino! Fariziejai ir kiti Kristaus priešai visur taip ir slankiojo, be nepamatys ko nors sukompromitavimui. Jų

tyla yra geriausia garantija, kad visa buvo taip, kaip aprašyta.

4. EVANGELIJOS IŠKREIPTOS?

Ar ilgainiui evangelijose galėjo kas nors būti iškreipta? Kas taip mano, nepagalvoja apie du dalykus, dėl kurių bet koks iškrepimas visiškai neįmanomas: kietą tradiciją ir evangelijų paplitimą.

Pirmųjų amžių krikščionims charakteringa nepaprastai *kietą tradiciją*. Žmonės daboję jiems patikėtą Dievo žodį, kaip savo akį. Evangelijos buvo nuo seno skaitomos bažnyčiose. Senovės žmonės, nemokėdami skaityti, turėjo nuostabią atmintį girdimiesiems dalykams. Vargas tam kunigui, kurs būtų drįsęs ką nors pakeisti, skaitydamas evangelijas! Šv. Augustinas pasakoja, kaip vienoje vietoje žmonės pakėlė didžiausią triukšmą prieš savo vyskupą, kai tas skaitydamas pakeitė vieną žodį elegantiškiau skambančiu. Šv. Jeronimas tik labai nenoriai sutiko, popiežiaus Damazo prašomas, peržiūrėti lotynų vertimo kalbą, bijodamas, kad žmonės nepalaikytų jo eretiku, norinčiu iškreipti šventąjį tekstą, ir neužmuštų akmenimis! Šv. Irenėjus griežtai užprotestavo, kai eretikai valentinijonai viename sakinyje kitaip perstatė žodžius. Iš šitokių faktų aišku, kaip sunku būtų buvę pakeisti net vieną žodį, nebekalbant apie sakinį, kad kiti to nepastebėtų ir neprotestuotų.

Antra, evangelijos buvo visur *plačiai paplitusios*. Kiekviena bažnyčia nuo seniausių laikų turėjo jų nuorašą. Šiandien muziejuose tokių yra surinkta apie 1300 vien graikų kalba rašytų, neskaitant vertimų į kitas kalbas. Visur tas pats tekstas. Sakykim, kad kas iškrepė evangelijas. Kokiu stebuklu iškrepimą įrašė į kiekvieną tų kopijų? Ir taip gudriai, kad nė lapė nesulojo! Turėjo, be to, iškrepimus įrašyti ir į visus Bažnyčios Tėvų raštus, kuriuose pilna evangelijos citatų. Kaip iš tokios daugybės neužsiliko nė vieno originalaus, neiškraipyto egzemplioriaus? Kodėl nė vienas pirmųjų amžių rašytojas nė žodeliu neužsimena, net nesuabejoja, kad kada būtų galėjęs būti kitoks evangelijų tekstas?

Iškraipymo idėja tokia absurdiška, kad nūdien visi šv. Rašto istorikai, tiek katalikai, tiek nekatalikai, vienbalsiai pripažįsta, kad mūsų dienų evangelijos tebėra tos pačios, kurias parašė evangelistai.

Cezario, Cicerono, Platono ar Aristotelio raštai turi daug mažiau juos įrodančių dokumentų, tačiau joks mokytas žmogus neabejoja jų istoriniu autentiškumu. Tad netikėti evangelijų tikrumu, kuris žymiai geriau istoriškai paliudytas, reikštų akių užmerkimą tiesiai.

PADARĖME, KĄ TURĖJOME PADARYTI

CHIARA LUBICH

“Taipgi jūs, atlikę visa, kas jums buvo pavesta, sakykite: ‘Esame nenaudingi tarnai. Padarėme, ką turėjome padaryti’” (Lk 17,10).

Siame palyginime Jėzus kreipia mūsų dėmesį į tai, kad šeimininkas nesako savo samdiniui, grįžusiam iš lauko, sėsti su juo prie stalo. Jis liepia prirengti vakarienę ir patarnauti. Po to jis už visa tai tarnui dėkoja, nes tai juk tarno pareiga.

Suprantama, mūsų santykiai su Dievu nėra tokie, kaip šeimininko su samdiniu. Kitoje vietoje Jėzus yra pasakęs, kad šeimininkas patarnaus savo ištikimam tarnui. Taip pat to palyginimo prasmė anaip tol nėra tokia, kad mūsų darbai yra nenaudingi ar neturi vertės Dievo akyse. Priešingai, Jam mūsų darbai rūpi ir Jis juos laiko vertais atlyginimo. Tas palyginimas moko, kad santykiuose su Dievu nepamirštume Jo didybės ir mūsų visiško priklausomumo nuo Jo. Dievas yra viskas, o mes esame niekas. Tai toks skirtumas tarp mūsų ir Dievo.

Jau vien tik šios tiesos pripažinimas mus pastato į teisingą perspektyvą ir nuteikia duoti Dievui prideramą garbę. Iš tikrųjų geriausias būdas kam nors sakyti, kad “esi didis”, yra savo paties menkumo pripažinimas. Bet kartais, kai atliekame savo pa-

reigą, mums kyla pagunda didžiulis ir jaustis vertais atlyginimo. Tačiau jeigu apie save teisingai manome, nuolatos atsipalaiduodami nuo egoizmo, galėsime būti visiškai atviri Dievui ir būsime pasiruošę priimti Jo meilę. Taip darydami, mes dalyvausime Jo garbėje ir turtingume, pasiekdami tikrą laimę.

Bet kaip iš tikrųjų mes galime to siekti? Mylėdami nuoširdžiai ir nesavanaudiškai, negalvodami apie atlyginimą, kai padarėme viską, ką galėjome. Mylėdami visuomet tik patį Dievą ir Dievą kiekviename asmenyje. Dievą turime mylėti, ne trokšdami nuopelnų, bet tik norėdami būti į Jį panašūs. Juk Jis yra Meilė.

Iš anglų kalbos išvertė

Kostas Paulius

MEDITACIJOS

Aleksandras Kelmietis

I. GAMTOJE

Aukšti kalnai pirmieji užsidėjo aukso karūną ant galvos; tuščia erdvė atsikvėpė šilta srove; raudoni eukaliptai, į dangų žaliom šakom atsirėmę, laukia pirmųjų saulės spindulių; Australijos krūmuose nauja diena prasidėjo kukabūros juoku.

Diena ateina, kaip naujagimė ant motinos rankų. Su džiaugsmu ir šypsena motina ją glamonėja. Sudėtos viltys prasiskleidžia šilta šviesa — gyvenimas gamtoje prasidėjo.

Jei nebūčiau atkilęs iš gamtos, ar galėčiau ją taip mylėti kaip motiną? Ar ji būtų man tokia graži ir miela kaip mano motina? Ar sustojęs prie medžio, ar pasilenkęs prie gėlytės, aš ji kalbinčiau kaip savo brolių, o ją — kaip savo jauną sesę? Graži ir gera buvai tu man jaunam, kai žaidžiau tavo skreite nerūpestingas, kai suaugęs mokiausi išminties iš tavęs, o dabar, kada tu tapai man stebuklu, aš Dievą per tave susiradau. Jis ir man, ir tau gyvenimo pradžią davė. Visi esame vienos dvasios sujungti, ant vieno Viešpaties delno žodžiu *tebūnie* sukurti. Garbė Tau, Viešpatie, už tą žodį *tebūnie*!

II. BAŽNYČIOJE

— Aš tam esu gimęs ir atėjęs į pasaulį, kad liudyčiau tiesą.

— O kas yra tiesa? — paklausė Pilotas Kristų. (Jn 18,37-38).

Kai skaitau gausią literatūrą už Dievą ir prieš Dievą, pamatau, kad visi, kurie rašo ir kalba, yra teisingi sau, nes meluoti sau nėra prasmės, o ir kitą apgaudinėti Dievo buvimu ar nebuvimu nėra nei naudingas, nei garbingas užsiėmimas. Tiesa yra tokia didelė, kad žmogus nepajėgia jos suprasti. Kai stovime prieš Tiesą, kuri neturi kontūrų, stovime kaip prieš sieną, kurios kraštų nematyti, tada visiems atrodo, kad nieko nėra, nes objektas per didelis, kad jį būtų galima pamatyti; kitiems, kurie arčiau sienos stovės, gali pasirodyti kažkas neaiškaus, užstojančios medžiagos masė — jie suabejot; tretieji, kurie atsimuš kakta į sieną, įtikės, kad čia turi būti siena, nors jie jos ir nematys.

Taip yra ir su Tiesa, kuri yra per didelė žmogui suprasti, bet kuri verčia ją tikėti. Pats protas verčia tikėti, kad Dievas yra. Turėtų užtekti to vieno argumento — kad aš esu, kad universas yra. Ką aš turiu bendra su universu? O be jo aš nė vienos akimirkos negalėčiau egzistuoti. Visas didžiulis universas yra sujungtas viena idėja, vienu principu, viena valia. Ta tiesa nepaneigiamą, ir tai yra Dievas, kuris ištare žodį — *tebūnie*, ir visi esame, kas esame. Garbė Tau, Viešpatie, už žodį *tebūnie*!

■ Pasaulio kunigų rekolekcijos įvyks spalio 5-9 d. Romoje. Pagrindiniais kalbėtojais bus popiežius Jonas Paulius II ir motina Teresė, atvykusi iš Indijos. Numatoma, kad dalyvaus apie 7000 kunigų iš 100 įvairių kraštų.

■ Haiti respublikoje po popiežiaus Jono Pauliaus II atsilankymo buvo sudaryta bendra Bažnyčios ir valstybės atstovų komisija socialinėms ir politinėms reformoms gaires nutiesti. Komisija pasiryžo paruošti žmogaus ugdymo chartą, siekiant apsaugoti žmogaus pagrindines teises ir laisves.

■ Jonas Paulius II lapkričio 13 d. paskelbė palaimintąją pirmą palestinietę — Nukryžiuotojo Jėzaus vienuolę Mariją, gyvenusią Palestinoje 19-me šimtmečiu.

Živilė Jūraitė

*Miške laksto zuikis,
Ošia lapai,
Teka upė —
Miške mano sapnai.*

*Zuikis pasislėpė —
Aš jo neberandu!
Šlamančių lapų
nebegirdžiu.
Net upė tykiaučiurlena.*

Nebesapnuoju.

VAIKAS

*Mikrokosmas
apgaubia savo mažame kūnelyje
tiek išminties,
jausmų
ir būdo bruožų,
kiek smėlio yra jūros pakrantėje.*

*Tavo siela —
dalis
dangaus tyrumėlio.*

*Esi
baltas lapas,
laukdamas kantriai
gyvenimo užrašų.*

PABUDIMAS

*Buvau mažytė. Rodos, taip neseniai!
Klaidžiojau pasakų keliais,
myniau debesėlius,
žaidžiau žvaigždėmis
ir maitinausi
rožinėmis svajonėmis.*

*Skaudu užaugti!
Akys atsimerkia
apgaulingame,
paviršutiniškame
pasaulyje.
Skubam, lekiam,
be žado,
be minties.*

Fantazija tikresnė už realybę.

*Esame šachmatai
likimo lošime.
Kas gi laimėjo?
Kas dar laimės?
Ar tai mes?*

*

*spokso rūkas
pilkas rūkas
virš namų*

*mirga žvaigždės
gyvos akys
debesų.*

*namai tyli
žmonės miega
— jau vėlu!*

*laikas slenka
tarp šešėlių
ir minčių*

*tuščios gatvės
juodai liūdnos
net baugu*

*siela blaškos
tarp šešėlių
neramių...*

KOKS TURĖTŲ BŪTI ŠIŲ LAIKŲ KUNIGAS

(*"Laiškų lietuviams" konkurse premijuotas rašinys*)

BIRUTĖ KOŽICIENĖ

Sėdžiu garų pripildytame kambaryje (semiuosi sveikatos!) tarp rankšluosčių apvyniotų kūnų ir klausausi. Eina kalba apie temą: "Koks turėtų būti šių laikų kunigas".

— Tik pagalvok, — sako viena, — mūsų Father X pasakojo, kai pas jį ateina du jaunuoliai, pasiryžę susituokti, jis liepia jiems eiti namo, pagyventi kartu keletą metų ir tik tada ateiti tuoktis. Kai aš pasakiau, kad tai nuodėmė, tai jis atsakė, jog skyrybos esanti dar didesnė nuodėmė. O kai aš vėl sakiau, kad iš tokio gyvenimo gali atsirasti ir vaikų, tai jis labai paprastai paaiškino, kad dabar jų lengva išvengti.

Tarp garų nematyti veidų, bet balsas jau kitas:

— Šaltą žiemos rytą vaikai bažnyčioje drebėdami laukė pamaldų pradžios. Father X, kaip paprastai, vėlavosi. Pagaliau atėjęs paliko bažnyčios duris atdaras. Mokiniai ir mokytojai dreba nuo šalčio. Pagaliau vienas mokytojas atsistoja, nueina ir uždaro duris. Viduryje mišių kunigėlis liepia vienam vaikui nueiti ir vėl duris atidaryti. Kai po pamaldų visi puolė kunigėlį ne tik dėl šalčio, bet ir dėl "griaunamo autoriteto", tai buvo toks atsakymas: "Per valandą niekas nesusals, o tyras oras gerai ir mokytojams, ir mokiniams. Be to, aš čia šeimininkas!"

Nutariu, kad čia kalba mokytoja. Karšta. Reikėtų jau išeiti. Gana sveikatos, bet taip įdomu! Moterėlės parašys man straipsnį "Laiškų lietuviams" konkursui. Atrodo, kad prabyla vėl pirmasis balsas:

— Telefonas. Kunigas kviečiamas pas ligonį. Bet tuo metu kunigas pjauna žolę. Kaip buvo su nukirptom "jeans", taip ir nuvažiavo. Žmonės jo neišleidžia su Švenčiausiuoju. Nori "tikro kunigo". Ilgai užtruko, kol jis įrodė, kad yra tikras kunigas.

Pagalvojau, kad čia kalba kokia nors kunigo šeimininkė.

Štai restorane pietauja grupelė. "Tėve", — kreipiasi vienas iš pietaujančių į savo draugą kunigą. "Ššš... Matai, kad aš nekunigiškai apsirengęs. Vadink mane vardu. Nenoriu, kad mane kiti atpažintų ir vargintų visokais reikalais..."

Kai gydytojas kur išeina, palieka savo telefoną, kur jį galima surasti. Argi kunigas neturėtų taip pat daryti? Juk jeigu žmogus miršta ir nori kunigo... "A, suras kitą", atsakys ne vienas.

Maža tokių kunigų yra, bet vis dėlto yra. Prisimenu gimnazijos laikus, kai vienas kunigas klasėje pasisakė, jog į kunigus jį patraukusi muzika. Nedrįsime tada paklausti, kodėl jis nestudijavo muzikos, o ėjo į seminariją. Tokio neteisingo kunigo (Dieve, duok jam dangaus karalystę!) nei prieš jį, nei po jo nebuvau sutikusi. Jeigu po jo nebūtų atėjęs idealus kunigas, daug mano klasės draugų ir draugių būtų nusigręžę nuo bažnyčios. Kai po daugelio metų sutikau tą pirmąjį kunigą čia, Amerikoje, išdrįsau pasakyti, koks neteisingas jis buvo. Nustebo... "Negi pažymiai buvo taip svarbu?" Nesuprato, kad ne tik apie pažymius buvo kalbama...

Tokių negatyvių kunigų gal yra nedaug. O tuos "pažangiuosius" gal didelė jaunimo dalis dievina, bet man tai nelabai priimtina. Neinu su gyvenimu? Galbūt ir neinu, bet per didelis šių dienų kunigų liberališkumas man kažkaip visai nepriimtinas. Kad aš už tai degsiu pragare, man taip pat nelabai priimtina...

Kokį kunigą aš noriu matyti? Strazdelio tipo? O ne! Tai per didelis kraštutinis. Juk yra ir aukso vidurys. Kiekvienas kunigas yra žmogus. Bet gal pirma norėčiau matyti kunigą ir tik po to žmogų.

Kepurė jau gerokai apdėvėta, sutana taip pat. Reikėtų ir bažnyčią dažyti, bet... Yra studenčiokas, kuriam reikia už mokslą

užmokėti... Lieka ta pati sutana, ta pati nudėvėta skrybėlė. Į akis dar per daug nesimeta, bus gerai... Pasklido žinia, jog bažnyčią reikia dažyti. Susibūrė parapiečiai — mes išdažysim savaitgaliais!

Sužinojo kunigas apie našlę, kuriai reikalinga pagalba. Jis ją susiranda. Neklausia, kiek sekmadienių nebuvo bažnyčioje, neklausia, kada buvo išpažinties ar komunijos. Net neklausia, ar ji priklauso jo parapijai. Jai reikalinga pagalba, ir kunigo ranka jai ištiesta.

Gerai, kad kunigas kartais nupjauna žolę — tai sveikas fizinis darbas. Bet kiekgi laiko užtruktų pakeisti džinsus į kunigiškus rūbus? Ar ne tam yra kunigas, kad galėtų pas jį nueiti, pasikalbėti, pasiguosti? Ar ne tam yra *dvasinis pašaukimas*, kad būtų galima *dvasiškai* pasiguosti? Kažkodėl dvasininkija šiandien yra nepaprastai užsiėmusi visokiais "nedvasiniais" reikalais, o neturi laiko savo pašaukimo reikalams. Argi nuostabu, kad jų tiek mažai? Kartą vienas senas amerikietis kunigas man priekaištavo, kad daug lietuvių kunigų išbėgo ir paliko Lietuvos žmones. Bandžiau aiškinti, kad komunizmas kunigų neglosto, o jis man atrėžė: "Piemuo negali palikti savo avių!" Pagalvojau, kad gal jis ir teisus, bet vis dėlto to jam nepasakiau. Lengviau yra būti čia ir kritikuoti ten likusius, kurie bando laviruoti ir gyventi... kurie naktimis tuokia ir naktimis krikštija... kurie per pamokslus nebijo paraginti vaikučius eiti į bažnyčią ir priimti pirmąją komuniją.

Taigi koks turėtų būti kunigas? "Genys margas — gyvenimas dar margesnis". Kokio kunigo aš norėčiau, kitam toks nepageidautinas. Kas man nepriimtina, kitam būtina. Ar aš galiu norėti kunigo pagal savo modelį? Gyvenu tarp įvairiausių žmonių. Kaip aš galiu piršti "savo" kunigą kitam? O jei ir atsirastų toks kunigas-modelis, tai ar ilgainiui jis neatsibostų?

Gal tik norėčiau matyti kunigą, kuris kitą suprastų. Ne būtinai jis turi sutikti su mano nuomone, bet kad nepykėtų, jeigu aš su jo nuomone nesutikčiau. Norėčiau matyti daugiau kunigų, kurie nekartotų atminti-

JĖZUS TEBEGYVENA DABAR

KARL RAHNER, S.J.

Neseniai mirė vienas žymiausių šio šimtmečio katalikų teologų — Karl Rahner, S.J. Jis turėjo gan didelę įtaką II Vatikano susirinkimui. Pateko man į rankas jo išleista knygutė, pavadinta "Šventoji valanda ir kančios apmąstymai". Tai labai gilaus mokslininko pokalbiai su Jėzumi. Jis atskleidžia mūsų laikų žmogaus tikinčią širdį ir jo intymumą su Dievu, su Kristumi. Manau, jog verta ir mums į tai įsigilinti. Dėl to ir šis vertimas.

Kun. Jonas

JĖZAUS IR JO GYVENIMO DABARTIS

Viešpatie Jėzau Kristau, gyvojo Dievo Sūnau, tikras Dieve, tikras žmogau, vienas asmens vieningume ir nepadalintoje bei nesumaišytoje prigimčių dvejbėje, garbinam Tave, nes Tu tikrai esi čia su mumis.

Esi čia (Sakramente) ne tik tavo amžinąją dievybę, kuria Tu esi vienos ir tos pat

nai išmoktų pamokslų, lyg kokią pasaką, kad per kiekvienas laidotuves "nesodintų gėlėlės Sibiro taigose", o per vestuves nekalbėtų nuolat apie "lietuviškos šeimos išlaikymą", nors vienas iš susituokiančiųjų visai ne lietuvis. Norėčiau aš matyti kunigą-žmogų, kuris moka paguosti ir padėti, neužsidaro savame kiaute, kai kitam įvyksta nelaimė. Dažnai jau vien aplankymas, vienumos išblaškymas būna pagalba. Kunigai yra pripratę prie vienumos, bet gal nepagalvoja, kad pasauliečiui toji vienuma gali būti labai sunki. Viena mano draugė sakydavo: "Vienuma gimdo milžinus, bet tegul eina į pragarą toji vienuma su savo milžiniais..."

Noriu matyti kunigą, kuris pakiltų virš manęs, kuris būtų man "dvasiškas tėvelis", kuris mažiau rūpintųsi politika ir savimi, o daugiau kitais; kuris būtų tolerantas; kuris, užuot kiršinęs, skelbtų ramybę ir taiką; kuris skelbtų Dievo žodį ne pragaros ugnimi, ne vien žodžiais, bet ypač veiksmais. Taip pat mano norimas matyti kunigas turėtų būti susipratęs, su visais taikoje gyvenęs lietuvis.

esmės, vienos ir tos pat galybės, vienos ir tos pat didybės su amžinuoju Tėvu, ir ta savo amžinąją dievybę Tu visur viską pripildai savo begalybe, kurioje visa yra, juda ir gyvena.

Esi čia ir savo žmogiškąją prigimtimi. Altoriaus Sakramente esi pas mus su savo kūnu ir siela, su savo žmogiškąją širdimi. Esi čia: gimęs iš Mergelės Marijos, gyvenęs ir kentėjęs žmogiškąjį gyvenimą su jo didžiosiomis ir smulkiosiomis valandomis, su jo džiaugsmiais ir ašaromis, su ilgomis ir pilkomis kasdienybėmis ir su iškiliomis laimės akimirkomis.

Esi čia Tu, kentėjęs prie Poncijaus Pilo to ir nukryžiuotas. Esi čia — išlenkusi kančios taurę iki dugno. Esi čia su savo vėl prikeltuoju ir Dievo garbe nušvitusiu kūnu. Esi pas mus su savo žmogiškąją širdimi, kurioje gaudžia visų amžių džiūgavimai; su savo žmogiškąją dvasia, reginčia Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios neprieinamą šviesą, veidu veidan reginčia amžinąjį, neperprantamąjį Trejybinių Dievą. Iš tiesų esi čia kaip žmogus. Nieko nematom, bet tikėjimo akis regi Tave, mūsų Broli, tos pat esmės su mūsųja esme. Tu esi mūsų tarpe.

Mūsų ausis nieko negirdi, bet tikėjimo ausis pagauna amžinąjį šlovės himną, kuri Tu, visos žmonijos maldoms vadovaudamas, vis girdi savo nuskaidrinta ir dievybės pripildyta širdimi.

Garbiname Tave, šloviname Tave, dėkojame Tau, giriame tavąją didybę, nes Tu panorėjai gyventi tarp mūsų, Tu, mūsų Dieve, mūsų Pradžia ir mūsų Tikslas. Tu panorėjai gyventi tarp mūsų, būdamas žmogus, kaip ir mes. Pačioje pradžioje Tu keliavai siauru mūsų, kūrinių, keliu, per ašarų slėnį ir norėjai pats pasiekti taikinį ir tikslą, nors pats esi visko taikiny ir tikslas.

○ Tu esi tarp mūsų. Bet toks Tavo artimas mums žmogiškasis gyvenimas mums yra nesuprantamas. Ką Tu išgyvenai prieš 1900 su viršum metų, giliau pažvelgus, tai tik tariamai yra praėję. Tavojo gyvenimo paviršius, tiesa, yra praėjęs. Nebegimsi daugiau, kaip varguolis kūdikis; nebealksi ir nebetrokši; nebepavargsi ir nebeverksi; nei pro

Tavo akis, nei per Tavo sielą nebeslenka Tave paveikiantis mūsų žmogiškuoju gyvenimu vadinamas niekutis. Tu nebemiršti. Visa tai jau praėję, pasibaigę. Tai buvo brangu, nes tai buvo vienkartinis praeinąs įvykis. Visa tai praėję, nes ir Tavo žmogiška, sutverta, ribota ir besikeičianti tikrovė įėjo į Tavo Tėvo amžinybę. Čia jau pasibaigę visi pakitimai. Bet šitoje nebesikeičiančioje pabaigoje kunkuliuoja laisviausia gyvybė. Visa tekantis laikas čia įplaukė amžinojon akimirkon, kuri viską iškart suima į viena. Tavo laikinas žmogiškasis gyvenimas praėjo, įeidamas į Dievą.

Kaip tik todėl, kad įėjo į Dievą, pačia savo gelme pasiliko su mumis, kaip ir pats Dievas būna su mumis. Žmogiškasis gyvenimas dabar yra visai sujungtas su amžinuoju Dievu, visų daiktų kilme. Visa, kas praeina, Jo išmintyje ir meilėje tampa amžina, nebesikeičiančia dabartimi. Žmogiškoji Tavo dvasia ir Tavo žmogiškoji širdis regi ir apglėbia Tą, kuriame visas laikas — amžinybė; visas tapsmas — amžinoji trukmė; visas kitimas — Jo nekintanti ramybė; visa, kas praeina, turi Jo pastovumą. Amžinojoje Dievo išmintyje ir meilėje Tavo širdis visada gali regėti dievišką Tavo praėjusio gyvenimo sudabartinimą, jį mylėti ir apglėbti, nes čia tas gyvenimas yra dabar egzistuojantis.

Tai, kas žmogiškame gyvenime praeina, yra tik paviršutinis vyksmas. O kai tas vyksmas paskęsta niekingos praeities tamsyje, jis gimdo kažką amžino, prisidėjusio formuoti mumyse dvasingąjį žmogų, kurs jau yra amžinybė. Praeinančiame laike mumyse vyksta kažkas, kas nebedingsta; mes nesame vieškelis, kuriuo traukia begalinė eilė akimirkų, o joms nuėjus, tas vieškelis lieka tuščias, kaip ir anksčiau. Mes esame greičiau lobynai, kuriuose kiekviena akimirka palieka tai, kas joje buvo amžina, t.y. žmogaus meilės laisvą apsisprendimą už ar prieš Dievą. O tai kiekvieną kartą yra amžinas dalykas. Tie laisvi meilės apsisprendimai yra tartum laikinumo bangos, amžinu savo bangavimu aukšty-n-žemyn išsiliejančios amžinybės paplūdimiuose. Tokiu būdu kiek-

viena banga, kiekvienas veiksmas, kiekviena akimirka ten palieka tai, kas juose yra amžina, gera ar bloga, nes tas gėris ar blogis yra amžinybė laiko įvykiuose.

Šitas amžinas mūsų praeinančios veiklos darbų gerumas ar blogumas nusileidžia į mūsų sielos amžinąjį gruntą, į jį išskverbia ir tą mums, ne Dievui, slaptinę grąntą formuoja. Šitaip tuose praeinančiuose dalykuose susidaro kažkas amžina, amžinasis mūsų sielos veidas, o jame ir mūsų amžinasis likimas. Laikui praėjus, tiesa, dar ne viskas yra praėję. Tada tik praeinamybės vandenys yra nutekėję, žmogui atskleisdami ir parodydami tai, kas lig šiol jam buvo slapta — tai jo paties gyvenimas toks, koks jis yra tapęs jo laisvai formuotoje apipavidalintoje amžinybės esmėje.

Tai atsitiko ir su Tavim, mielas Jėzau! Ir Tu tikrai esi žmogus, ir baigei tikrai žmogišką gyvenimą. Todėl ir Tavyje, ne vien Dieve, pasiliko dabartis, buvusio gyvenimo sudabartinimas. Kas Tu tada buvai savo gyvenime, tas esi ir dabar amžinybėje. Praėjo Tavo vaikystė, bet dabar tebesi tas pats, kurs tą vaikystę pergyveno. Išdžiūvo Tavo ašaros. Bet ir dabar esi kaip tas, kurs kartą verkė ir kurio širdis nebegali užmiršti, kodėl ji verkė. Tavo vargai pasibaigė, bet amžinybe tapo juos iškentėjusiojo vyro subrendimas. Praėjo Tavo žemiškasis gyvenimas ir mirtis, bet kas juos nutiko, tas Tavyje yra amžinybė, todėl ir mums tai yra dabartis. Amžinybės dabartis — tai narsus Tavo vyriškumas, tai viską vedusi, tą gyvenimą formavusi ir jį nuskaidrinusi meilė. Amžinybės dabartis — tai Tavo širdis, pritarusi nesuprantamiems Tavo Tėvo potvarkiams; tai Tavo klusnumas, ištikimybė, švelnumas, nusidėjėliams. Visa tai augo, stiprėjo ir laisvu žygiu tapo Tavo gyvenimo akimirku esmė. Toks Tu dabar esi tarp mūsų, toks buvai tada, kai visa tai išgyvenai, iškentėjai — visa tai tebėra tarp mūsų Tavo dabartis.

Tavo buvusiam gyvenimui tęsti čia, mūsų tarpe, yra dar ir trečias pagrindas. Tu, gyvendamas žemėje, žinėjai ir mylėjai ne tik savo laikų žemiškąją aplinką, kraštą ir tautą. Ir mes, ir aš, ir mano gyvenimas,

mano laikai, mano aplinka, mano didingos ir menkutės valandos, ir tai, kad norėjau būti laisvas — visa tai jautė ir mylėjo ne tik Tavo dievystė, bet ir Tavo žmogiškoji širdis. Savo dieviškosios būtybės giliausioje gelmėje Tu jau viską žinojai, viską jau turėjai ir nešiojaisi savo žmogiškoje širdyje. Todėl tas manasis gyvenimas turėjo įtakos ir formavo Tavo žmogiškąjį gyvenimą. Mano gyvenimas priklauso Tavajam. Tu sutikai, tarei savo "taip", pritarei mano gyvenimui. Jau tada meldeisi už mane, dėl manęs verkei, dėkojai už mano malonę. Gyvendamas Tu užsiėmei ir manuoju gyvenimu, todėl tas mano gyvenimas jau tada Tau darė įtaką ir formavo Tavo gyvenimą. O kai Tu, grįžęs į amžinybę, pasilikai su mumis Sakramente, tai pirmiausia esi tarp mūsų, kaip tas, kurio anuomet pasibaigęs gyvenimas apėmė, žinojo ir mylėjo mane.

Todėl Tave garbiname, Jėzau, amžinasis Dieve. Garbinam Tave, Išganytojų, dabar esantį Švenč. Sakramente. Garbinam Tave, tikrasis žmogau. Garbinam Tave, Jėzaus gyvenime ir mirtie, amžinybės dabartie, vis tokio pat nesikeičiančio Tėvo žinojime ir valioje. Garbiname Tave, Jėzaus gyvenime ir mirtie, visada pasiliekanči dabartie dangiškame Tavo gyvenimo ir mirties atbaigime suformuotoje širdyje. Garbiname Tave, vis čia esantis Jėzaus gyvenime ir mirtie, prisiėmęs ir mūsųjį gyvenimą. Garbiname Tave, Jėzau, tikrai esantis su mumis.

RANKOS

A. S.

ČIKAGOS GATVĖSE

Motinos delnas lyg prasiplėtė ir pirštai lyg pratįso, kai savo mažylį nuo pavojaus glaudė.

Mažosios rankytės, vos pasiekdamos parduotuvės stalą, rūpestingai spaudžia suglamžytą pinigėlį dovanėlei, kuriai taip ilgai taupė.

Pusnį peršokę, rankomis savaime susikabina ir ramiai tolyn kartu žingsniuoja. Tik

ten pat buvo tiek kitų, kurie nebeturėjo kam rankos ištiesti.

Norėjosi, pro krūmokšnius ranką prakišus, aušros saulę pritraukti, o gatvės gale tarp namų nusileidžiančią nors akimirkai ilga ranka sulaikyti. Būk visados su mumis, Viešpatie, ir saulės, ir žvaigždžių padangėj.

Smulkūs sušalę senutės piršteliai beveik neatskiriamai tarp nuolat nešamo popierinio maišo virvių rankenų susivarsę. Kada ji suras namus, Viešpatie, ir kada mokėsiu jos pirštelių iš virvių išnarplioti?

Net nepastebi visai sušalusių rankų, ant kurių jau sniegas nebetirpsta, nes taip tada rūpėjo padėti.

Motinos krumpliai dar ilgai balti, kai dėl žmonių akių viešoje vietoje irzliam savo vaikui smogė.

Dar ranka šilta nuo anos. Net nepastebėjau, kaip per lieptelį ar siaurą takelį akimirkai vienas kitam save patikėjom.

ŠV. ANTANO BAŽNYČIOJE, CICERO

Naujas vyskupas taip šiltai priglaudžia ranką prie sutvirtinamojo skruosto, ir drąsūs šypsniai brėkšta vyresniojo ir jaunesniojo veiduose. Regis, jei vyskupas antra ranka ganytojo lazdos nelaikytų, naujai sutvirtintąjį švelniai apkabinęs visa širdimi kaip bręstantį krikščionį į suaugusiųjų Bažnyčią sveikintų.

Sutvirtinamojo globėjas laiko dešinę ant jaunuolio peties, kai vyskupas, uždėjęs rankas, kvepiančiu aliejumi patepa galvą. O kai eilės vietą reikia sekančiam užleisti, globėjo ranka dar norėtų jaunu petimi visas ateities viltis perduoti.

Savo seserėčios sutvirtinimo globėjas senelis kunigas, kaip kiti tikintieji, uždėjęs ranką ant peties, stoja už mergytės vyskupo žvilgsnin. Ir norėtų visa, ką tiki, ko siekia ir ko dar nepasiekė, naujai kartai tikinčiųjų šeimoje meilingai perduoti.

ŠV. KAZIMIERO KAPINĖSE

Rodos, iš šios rankos gėlė ant nuleidžiamo karsto nukrito, ir mano pirštai jau žiedą paleido. Bet, Viešpatie, kažkaip dar manoji ranka kotelius laiko ir žiedelius prie šaltos dėžės spaudžia.

Ištirpo šventa knygelė rankose, kai kitų, kitais laikais surašytų žodžių neužteko, ir tegalėjome Tavo globos saugumu pasitikėti, Viešpatie.

Taip retai gyvenimo kelyje susitinkame, bet ta minčių, vilčių kryžkelė mūsų rankas sukryžiuoja it gyvas atramas, kurių mums abiem savaip taip reikia.

NEKALTO PRASIDĖJIMO BAŽNYČIOJE, BRIGHTON PARKE

Tik penki, o ne — net dvidešimt pirštų, kai žiūrėdami vienas į kitą ieško paženklin-tino santuokos ištikimybės žiedu. Susimaišo vienai ir kitam dešinė ir kairė, kai rankos susipynusios į naujos pradžios jungtį tavo akivaizdoje, Viešpatie.

Varva lašai per pirštus ir ranką, kai iš kiautelio Krikšto vanduo ant kūdikio galvos bėga. Norėtume ir mes tuos lašelius sugauti, kartu nusimazgoti, iš naujo savąjį Kristaus sekimą šviežiai pradėti.

ŠV. KRYŽIAUS LIGONINĖJE

Miršančiosios pirštai rožančiumi apsukti, ant stalelio dega žvakė. Knygiškos maldos atkalbėtos, lieka tik pagarbi tylą žmogaus gyvenimo svarbiausiam nuosprendžiui. Per užmerktas akis nematau jos minčių ir išgyvenimų, Viešpatie, bet taip norėtusi tas rankas palaikyti ir jos gyvenime tave paliesti.

Jau pusvalandį šnekučiuojame, laikydami pirštais. Kokios skirtingos rankos, Viešpatie! Daug vargo mačiusios, vaikus ir anūkėlius glosčiusios, praususios, maitinusios, tūkstančio vandenų mirkytos ir begalę darbų atlikusios. Tos pačios skverbėsi už šeimą per karo griuvenas, tos pačios tokią švelnią išmintį ir atlaidumą į manąsias įspaudžiančios.

JAUNIMO CENTRE, ČIKAGOJE

Mažytė rankutė įsikibusi laiko suaugusiojo, kai lipam žemyn. Net per šiltas pirštines jos pirščiukai neišslysta, kai laiptą po laipto gan drąsiai žengia. Ir jau nulipus, jos rankutė dar ištiesta, piršteliai pasiruošę vėl kibti į stipresnio ir patikimesnio, negu ji pati. Gal išmokysi ir mane, Viešpatie, taip

stipriai tavęs laikyti, kai gyvenimas staugus?

Rodos, jau padaviau ranką, ar ne? Ir taip norėtusi dar kartą ranką paspausti ir dar valandėlę prieš kasdienį gyvenimą čia pasidžiaugti.

Nuobodulio pirštai įkyriai sukaši ant kelių, kai nekantrauju kitam kelio į savo nuomonę užkirsti, Viešpatie.

Rodos, per daug pirštais nesuspaudžiau baltos duonos riekės, kai norėjau daug kuo daugiau pasidalinti ir negalėjau.

Įpratom mažuosius pirštus sveikinimo ženklą supinti, nepastebimai prisimindami, kai jau gan seniai, Viešpatie, tavimi dalijomės.

Rupios staliaus rankos jautriai traukia per sunertų lentynų kampus, o vakare švelniai glosto anūkėlio galvą. Kaip dailiai su mumis elgiesi, Viešpatie.

Jaunuolis ištisia plačiai rankas ir praveria pirštus, vaikiškai blyksteli patikimos globos ramumas. Kai mūsų pirštai išsiskiria, prisiminę kažką brangaus, padrąsinti toliau skiname sau kelią.

Nulaižytas vaikelio smaližius sminga į cukrinę dar kartą paragauti uždraustojo vaisiaus.

LIETUVIŲ JĖZUITŲ KOPLYČIOJE, ČIKAGOJE

Išpažinties žodžiai gailiai byra, ir nesulaukiame įprastinės maldos laiko. Tiesiamie vienas į kitą rankas ir susiėmę laikomės tavęs, gailestingasis Tėve.

Kunigas ištisia rankas altoriaus maldai, lyg suimdamas bendruomenės skritulį į tavo glėbį, Viešpatie.

“Dieve, visų Tėve, paliesk mūsų rankas, kad būtume pasiruošę kitiems padėti”, meldžia vaikai. “Paliesk mano širdį, — meldžiu suaugęs, — kad bent norėčiau”.

Uždengiu akis, kad nematytų ašarų ir kad nesugautas lašelis nesutirpdytų širdies kiauto, Viešpatie.

■ Taiwano kinų vyskupų grupė drauge su apie šimtu Romoje gyvenančių kinų kunigų ir seselių bei pasauliečių aplankė popiežių Joną Paulių II. Savo kalboje popiežius suminėjo 125 m. sukaktį nuo krikščionybės įvedimo Taiwane.

SKAUSMUOSE GIMUSIOS TAUTOS KRAŠTE (IV)

HENRIKAS STASAS

Sausio 9 d. pradėjome paskutinį mūsų kelionės tarpsnį po saulėtą Meksiką. Kalnų papėdėmis išsivingiavusiu keliu palikome Taxco. Vienoje kelio pusėje stūksojo statūs uolų skardžiai, kitoje — kalnų delnuose gulėjo Taxco miestas, kurio pastatų pageltes tinkas ryto saulėje švitėjo, kaip šiltas medaus korys. O iš kalnų žalumų į melsvą erdvę kilo gelsvi Santa Prisca ir San Sebastian bažnyčių bokštai.

Mūsų autobusas suka asfalto magistrale vis toliau lingavo per aukštumas, ir žavinga Taxco aplinka neilgai teko grožėtis. Greit bažnyčių bokštus ir miesto pastatų raudonus čerpių stogus uždengė kalnai ir lengvas ryto rūkas. Už Taxco dar toli tęsėsi sausros nudegintos aukštumos su menkais ūkininkų pastatais, kurių aplinkoje augo ištisę papajų stiebai, keletas skėtinių pušų. Taip saulėtas sekmadienio rytas, gana monotoniška aplinka, slinko pro autobuso langus. Mūsų vadovas pastebėjo, jog važiuojame per Guerrero valstiją (Estado de la Guerrero), kuri tęsiasi nuo Taxco iki Ramiojo vandenyno. Tai didžiulė Meksikos provincija, įdomi ne vien savo gamta, bet reikšminga šiam kraštui ir istoriniu atžvilgiu. 1847 metais Vincente Guerrero šią Meksikos dalį išvadavo iš ispanų ir įjungė ją į bendrą valstijų uniją. Vincento Guerrero, kaip ir Emiliano Zapata, buvo kilęs iš vargingos žemdirbių šeimos ir jau iš mažens troško savo kraštui laisvės. Tad, sulaukęs 28-rių metų amžiaus, stojo savanoriu į Morelos vadovaujamus sukilėlių dalinius. Pasižymėjęs kovose narsumu ir sumanumu, greit pasiekė generolo laipsnį ir po Morelos mirties vadovavo krašto laisvinimo kovoms. Kovoms pasibaigus, buvo išrinktas antruoju Meksikos respublikos prezidentu. Tačiau neilgai teko jam kraštui vadovauti, nes greit pateko į politinių intrigų tinklą ir Oaxaco mieste buvo sušaudytas.

Mūsų autobusas lingavo toliau Guerrero valstijos aukštumomis ir netrukus nuo pasakutinės aukštumos atsivėrė plati, žalia lyguma su tamsiai žaliais palmių ir spygliuočių miškais.

Nusileidome į dosniai saulės nušviestą slėnį, per kurį vingiavosi mėlyna Balsas upės juosta. Kelias dabar išsitiesė derlingame slėnyje su žalia tropine augmenija ir tipiškomis Meksikos sodybomis. Čia prie kelio pravažiuojantiems buvo ir keletas užėgų, kur vienoje sustojome išgerti kavos bei atsigaivinti šaltu gėrimu. Po pavėsingų jakarados medžių ir žydinčių tropinių vijoklių atsigaiviname ne tik kava, bet gamtine aplinka, kuri savo sodria žaluma kiekvieną maloniai nuteikė. Iš čia vykome toliau Balsas upės slėniu, kuris, kaip spalvinga mozaika, greit pralėkė pro autobuso langus. Tolumoje jau buvo matomas, virš horizonto iškilęs, Sierra Madre del Sur kalnynas, kuris ilga grandine tęsėsi pagal visą akiratį. Tuoj vėl kopėme į aukštumas, ir autobusas vėl lingavo kylančiais ir nusileidžiančiais keliais. Kalnų aplinka atrodė gana nuobodi: kiekvienas kelio vingis vis tas pats, ta pati augmenija ir tos pačios spalvos. Monotonišką gamtovaizdį tik kiek pajvairino aukšti kandelibriniai kaktusai, kurie čia kilo iš kalnų žalumos ir stiepė į saulę savo ilgus, žalius "vargonų" vamzdžius. Gyvenamųjų namų čia beveik nesimatė, išskyrus vieną kitą kalnų šlaite prisiglaudusią indėno ar tlapaleko lūšnelę. Mat tlapalekų tautelė kadaise valdė visą Sierra Madre kalnų sritį, bet vėliau juos nukariavo aztekai, ir jie daugiau istorijoje nepasireiškė. Tačiau, nežiūrint visų istorinių nesėkmių, dalis tlapalekų išliko iki šiai dienai su savo papročiais, kalba ir tautiniu charakteriu. Likučiai šios tautelės dabar taip pat gyvena šių kalnų srityje, kur jų didesni telkiniai yra Malinaltepec, Tlalcoapa ir Atlamajalcingo vietovėse.

Kelias, kuris jungia Taxco su Acapulco, dabar aštriais vingiais leidosi žemyn. Važiuojame tankiau apgyventu tarpekliu, kurio priekyje švitėjo saulės pasidabruota mėlyna Acapulco įlanka. Jos pakraštį juosė tamsiai žalia juosta su į mėlyną erdvę iškilusiais

baltais dangoraižiais. O čia pat kalnų šlaituose eilės varguomenės lūšnų, apie kurias sukiojosi menku apdaru prisidengę vietos gyventojai ir bėgiojo pusplikiai vaikai. Kalnuose egzistavo vienas pasaulis, o pakalnėje — kitas.

Netrukus nusileidome į pagrindinę Acapulco gatvę Costera Miguel Aleman, kuri puslankiu supa visą įlanką, pasipuošusi aukštomis kokoso palmėmis ir įsiterpusi tarp liuksusinių viešbučių, turtingų parduotuvių bei ištaigingų restoranų. Važiuojant šia gatve, susidarė įspūdis, jog Acapulco tikras tarptautinio kapitalo ir vakarų pasaulio miestas. Pravažėjęs keletą kvartalų, autobusas sustojo prie Elcano viešbučio. Viešbutis žemesnis už visus kitus, aplink jį esančius, tačiau įlankos lanko centre ir prie pat banguojančios jūros. Tarp aukštų kokoso palmių ir kitų tropinių augalų, iš jūros žiūrint, atrodo lyg baltas laivas, audros išmestas į smėlio krantą. Tad neveltui ir pavadintas garsaus navigatoriaus Juan Sebastian Elcano vardu.

Atvykome čia ankstyvą popietę. Saulė žėrė savo karštus spindulius tiesiog į mūsų kambarį per stiklinę sieną, kuri kartu su balkonu buvo pietų pusėje. Žinoma, visi viešbučio kambariai langais ir balkonais nukreipti į jūrą ir pietų saulę. Tad pasakiškas vaizdas į įlanką, kurios pakrantė, iš viršaus žiūrint, atrodė lyg spalvinga laumės juosta: mėlynas jūros vanduo, kurio baltos bangų putos skalauja auksinę smėlio juostą, o už jos balti pastatai ir žali kalnai. Ši spalvinga pajūrio juosta, saulei tekant ir leidžiantis, dar įvairesniais ir ryškesniais spalvų tonais nusidažo.

Tad nieko nelaukus, skubėjome prie viliojančios jūros, kurios triukšmingus bangų lūžius girdėjome net už viešbučio sienų. Nors ore ir nebuvo mažiausio vėjelio, tačiau jūra pulsavo amžinu perpetuum mobile ir banga gainiojo bangą, kol ši, pasiekusi krantą, lūžta ir putojančio vandens kaskados užlieja platų smėlio ruožą. Grįžęs į jūrą vanduo palieka šlapio smėlio juostą, kuri saulėje spindi, lyg visu pajūriu būtų ištiestas vingiuotas veidrodis. Vanduo čia

Meksikoje siūlomi ir tokie suvenyrai.

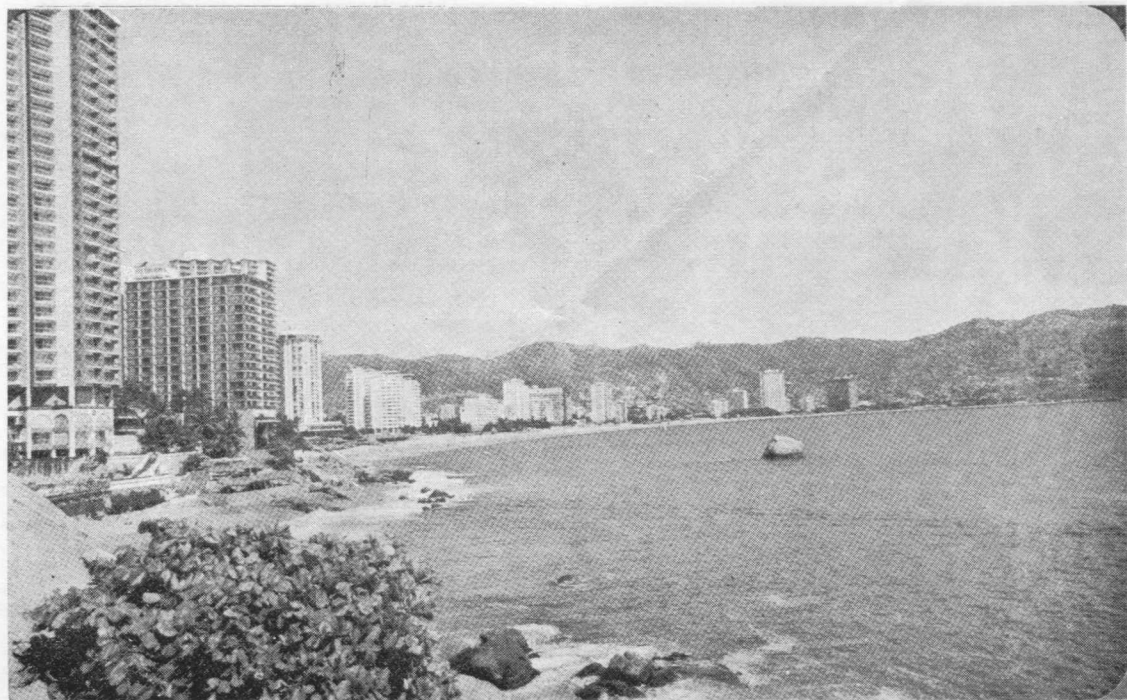
S. Žilevičiaus nuotr.

nepaprastai šiltas ir malonus, tačiau bangos labai klastingos ir pavojingos. Nemokančius plaukti grįždamas vanduo didele jėga traukia į Neptūno karaliją. Čia ne vien tik idealus klimatas ir gaivinanti jūra, bet daug ir žmogaus sukurta, ypač kad kiekvienas čia atvykęs jaustų malonią, prabangią ir jaukią atmosferą. Tarp pavėsingų palmių ir žydinčių tropinių augalų įrengti puikūs baseinai, barai, restoranai ir pavėsingos poilsio vietos. Tai tikra kiekvieno turistų ar vasarotojo svajonė, ir neveltui Acapulco laikomas Ramiojo vandenyno perlu.

Tačiau ši vieta visai neseniai buvo sukomercinta ir įrengta vasaravimui. Iškeliant šios vietos tokį staigų išsivystymą, būtų beveik galima sakyti, kad Acapulco išaugo į garsią vasarvietę per naktį. Tačiau šios vietos istorija siekia gana tolimą praeitį, net aztekų laikus. Viešpataujant aztekų karaliui Ahuitzotis, Acapulco buvo įjungtas į azte-

kų karaliją. O šioms žlugus, miestas pateko į ispanų rankas. Tad labiausiai šio miesto istorija ir išryškėjo 14-tame ir 16-tame amžiuje. 1532 metais ispanai čia įrengė nemažą uostą, iš kurio jų vadas Hurtado Mendoza vykdė ekspedicijas į visą Naująją Ispaniją ir kartu kontroliavo visą Ramiojo vandenyno pakrantę. Vėliau Cortes planavo čia statyti laivus ir užkariauti Kiniją. Šie planai, žinoma, liko neįgyvendinti, ir Cortes pasitenkino įjungęs Peru žemes į Ispanijos imperiją. Iš Acapulco tada vyko labai intensyvi prekyba su Kinija ir Japonija. Iš Tolimųjų Rytų buvo gabenamas šilkas, keramika, dramblio kaulo gaminiai ir kitos brangenybės, kurios toliau per Veracruz uostą keliavo į Ispaniją.

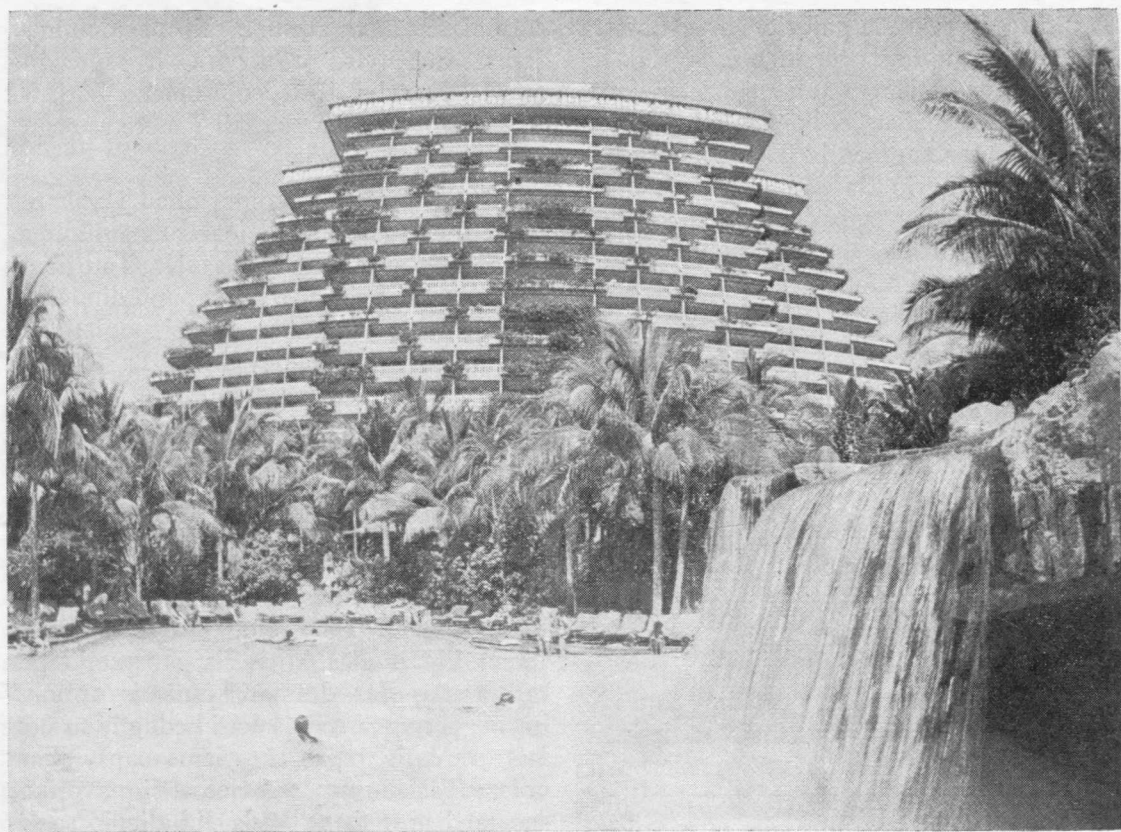
Tais laikais Acapulco buvo ir labai mėgstama jūrų piratų vieta, nes čia buvo labai patogiu slėptis už uolų ir laukti grobio. Pagal legendą, į piratų rankas pateko

La Condesa paplūdimys, kurio centre buvo ir mūsų viešbutis.

Iškilminga vakarienė, atvykus į Acapulco.

Elegantiškiausias Acapulco viešbutis Princess.

ir viena kinų princesė. Tačiau narsūs ispanų jūrininkai ją išvadavo iš piratų ir atsivežė į Acapulco. Iš čia ją nuvežė į Pueblo, kur ji priėmė krikščionybę ir visą savo gyvenimą pašventė tarnauti vargšams. Būdama labai kukli, dėvėjo ir paprastus savo rankų darbo drabužius, būtent išsiuvinėtą baltą palaidinukę ir kelių spalvų austą sijoną. Tokie kiniečių drabužiai, vadinami "Poblana", labai patiko Pueblo moterims ir mergaitėms, kurios pagal šią madą pradėjo gaminti sau drabužius. Jie taip paplito ir visų buvo mėgstami, jog liko iki šiai dienai Meksikos moterų tautiniais drabužiais. Taigi "Poblana" virto į kiniečių stiliaus "Pobla".

Vėliau Acapulco buvo keletą šimtmečių užmirštas ir kraštui jokios reikšmės neturėjo. Be to, Acapulco buvo sunkiai pasiekiamas, nes jokių kelių iš krašto gilumos

nebuvo. Tik 1927 metais, atsiradus automobiliams, buvo praveistas pirmas viešas kelias. O pirmas viešbutis čia atsirado tik 1934 metais. Taigi iki antrojo pasaulinio karo Acapulco buvo mažai kam žinomas. 1955 metais Acapulco buvo autostrada sujungtas su Mexico City ir iš čia Ramiojo vandenyno pakraštį buvo galima pasiekti automobiliu per 6 valandas. 1964 metais įrengtas tarptautinis aerouostas dideliems lėktuvams pakilti ir nusileisti. Tada Acapulco įlankos pakrantėje iškilo ir didieji viešbučiai, kurių čia dabar priskaitoma per 200. Dabar ši vieta tapo tikra saulės garbintojų Meka.

Plačiau susipažinti su Acapulco miestu ir jo apylinkėmis vieną dieną pasinaudojome turizmo kompanijos siūloma apžvalgine kelione. Pradėjome nuo mūsų viešbučio, kuris, kaip jau minėjau, pačiam įlankos lan-

ko centre, ir vykome pajūrio gatve Costera į rytus. Nors aplinka turtinga ir puošni, tačiau nuolat besikartojanti panašiais vaizdais: aukšti į mėlyną erdvę iškilę balti viešbučiai, tropinė augmenija ir geltono smėlio paplūdimiai, kurių čia daugybė ir dažniausiai atskirti vienas nuo kito į jūrą nusileidžiančių uolų, toliau nuo jūros kalnai ir t.t. Pravažiavę La Condesa paplūdimį, kuris čia gal ilgiausias ir tęsiasi nuo Hyatt Continental iki El Presidente viešbučio. Šio paplūdimio centre buvo ir mūsų viešbutis Elcano. Kiek toliau į rytus Icacos paplūdimys ir laivyno bazė, už kurios Costera kilo į kalną, ir autobusas sustojo kalne, iš kurio pasakiškas vaizdas į įlankos centrinį ir vakarinį lanką. Padarę čia keletą nuotraukų, vykome toliau pro Las Brisas, kur rytinė Acapulco įlankos dalis baigiasi pusiasaliu, ir vandenynas išsilieja į nedidelę Marques įlanką. Iš aukštumos puikiai matoma visa įlanka su keliais geltono smėlio paplūdimiais, žalių palmių supančiais miškais ir prabangiu Pierre Marques viešbutiu. Čia nesustoję, vykome toliau aerouosto link, kur prie Ramiojo vandenyno tarp aukštų kokoso palmių ir žydinčių tropinių augalų stovi didžiausias ir prabangiausias šio miesto Princess viešbutis. Tai architekto William Rudolph kūrinys, sukurtas pagal aztekų ir majų kultūrų statybines formas ir vaizduojantis nupjautą piramidę. Viešbučio sienos papuoštos lyg aukso ir rubinų mezginiais, o nuo balkonų kaba žali vijokliai raudonais žiedais. Visa viešbučio aplinka taip pat skendi aukštų palmių ir egzotinių gėlynų spalvose. Čia daugybė plaukiojimo baseinų, į kuriuos nuo uolų kranta krinta sidabrinio vandens kaskados. O ant iškilusių uolų prabangūs barai ir atviram ore ištaigingi restoranai. Nuo viešbučio pro laibų palmių liemenis mėlynuoja vandenynas ir šviečia balto smėlio Revolcadero paplūdimys. Toli nuo kranto lūžta baltos bangos, idealios vandens sportui. Pasigėrėję Princess viešbučio aplinka, grįžome atgal ir Costeros gatve vykome į vakarinį įlankos galą. Trumpai sustojome dar miesto centre, kuris niekuo nesiskiria nuo kitų Meksikos Zo-

calo aikščių. Čia aikštėje taip pat dominuoja katedra, atviro oro kavinės ir pagrindinė miesto prekyba. Katedroje neteko būti, bet iš lauko ji daugiau panaši į mečetę, negu į krikščionių bažnyčią.

Iš čia Costera vykome toliau į vakarus. Vakarinėje dalyje kiek mažiau paplūdimių, daugiausia apšviestų ryto saulės. Tad jie čia ir vadinami priešpietinieis paplūdimiais, o rytinė pusė esantys vadinami popietiniais. Tiesioginę pietų saulę gauna La Condesa lanko centre esantis paplūdimys.

Vakarinė įlankos dalis taip pat baigiasi pusiasaliu su garsiais Coleta ir Coletilla paplūdimiais. Priešingoje nuo įlankos pusiasalio pusėje aukštos uolos nusileidžia stačiai į vandenyno bangas. Čia ir garsioji Quebrada, kur kasdien vyksta sukrečiančio ritualo sportas. Tai tiesiog į mirtį šokančių jaunuolių ritualas, kuris čia paprastai vyksta sutemus dar dramatiškesnėmis aplinkybėmis, nes vakare jie šoka į bedugnę su deglais rankoje, prožektoriams apšviečiant uolas. Tačiau mes stebėjome šį pavojingą sportą dienos metu, kada vidudienio saulės spinduliai krito ant vario spalvos granito uolų ir kiekviena šokiko pasiruošimo detalė buvo ryškiai matoma. Šis dramatinis veiksmas čia vyksta tarp dviejų aukštų uolų, į kurių tarpą okeano bangos veržiasi kunkuliuojančio vandens srove. 150 pėdų aukštyje, uolos viršūnėje stovi jaunuolis ir ilgai medituoja. Prieš ryžtingą skrydį į bedugnę, pakėlęs į dangų akis, lėtai ir pagarbiai lenkia kelius, prašydamas Aukščiausiojo palaimos ir apsaugos. Po to, lyg romėnų gladiatoriumis sveikindamas mirtį, išskėstom rankom skrenda į bedugnę. Vanduo tarp uolų negilus, todėl šokikas turi pataikyti momentą, kada jūros banga papildoma vandeniui. Nepataikius į bangą, šokikui pavojus žūti, atsitrenkus į aštrių uolų briaunas. Žiūrovų įtampa atslūgsta, kai šokikas iškyla iš putojančių vandens sukūrių, ir tada, triukšmingu plojimu ir ovacijom sveikindami sportininką, visi reiškia savo džiaugsmą.

Gilių įspūdžių ir dramatinių išgyvenimų paveikti, palikome Quebrada ir vykome at-

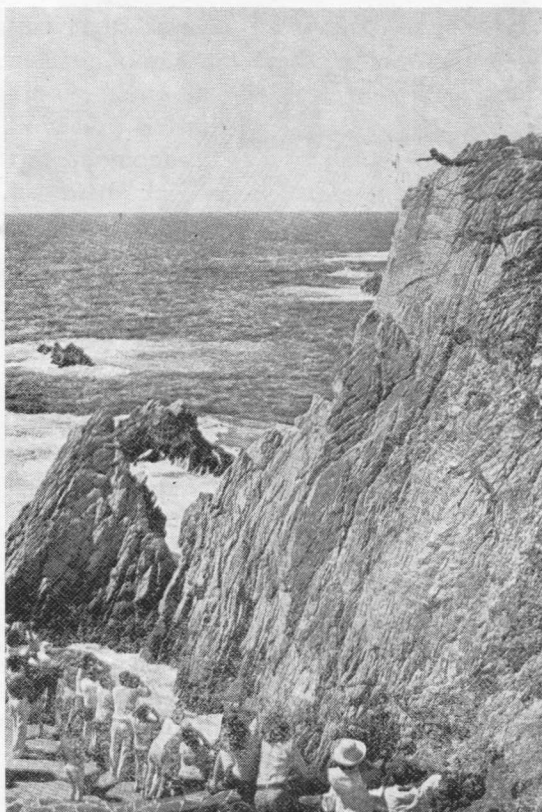
gal į viešbutį. Vaizdai nuolat keitėsi, kaip kaleidoskope: važiuojame pro turtingas vilas, kurios nuo uolėtų krantų žvelgė į mėlynus Pacifiko vandenį, pro prabangius pakrančių viešbučius ir turtingas Costeros krautuves, prie kurių ant šaligatvio sėdėjo jaunos moterys su mažais vaikais, prašydamos išmaldos. Vienu žodžiu, Acapulco patenkina visų svajones, tik skurdas lieka čia nepataisoma tikrove, kuris šalia prabangos čia taip ryškiai iškyla.

Viešėjome šiame mieste visą savaitę ir pajutome jo dienos ir nakties pulsą. Acapulco atgyja ypač vakare, kada auksinis saulės kamuolys pasislepia už kalnų ir tamsiam jūros vandenyje atsispindi tūkstančiai spalvingų šviesų, kurios visą įlankos lanką paverčia ištisa šviesų jūra. O už jos į žvaigždėtą dangų kyla tamsūs kalnų siluetai. Tada prasideda mieste aktyvus naktinis gyvenimas, ir naktys prisipildo šviesų bei ritmo. Vakare tropinių gitarų ir rockmuzikos garsai čia sklinda iš kiekvieno viešbučio ir disco salių, susimaišę su okeano garsais bei palmių lapų šlamesiu, lengvam vėjeliui pučiant. Vienu žodžiu, čia gana užėigų ir muzikos pagal kiekvieno skonį. Be to, yra ir naktinių klubų su folklorine programa bei baletu.

Tad vieną vakarą stebėjome naktiniame klube "Plus 1" kabaretinę programą ir Milton Ghio baletą. Tačiau programa neįspūdo nei choreografija, nei šokių atlikimu. Tai buvo daugiau egzotinių šviesų spektre ir lotynų ritme atliekama "Disco Show".

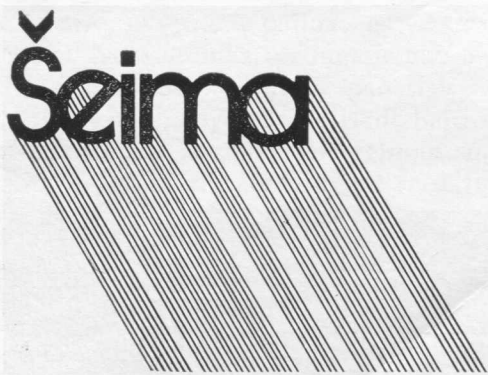
Po programos mus pasitiko kita staigmena, kai, išeinant iš salės, lietus gatvėje pylė kaip iš kibiro. Jei sakoma, kad Acapulco mieste spalio - gegužės mėnesių laikotarpiu lyja tik vieną kartą, tai manyčiau, kad šį vakarą tokia palaima atiteko mums. Pėstiems, žinoma, nebuvo įmanoma grįžti, tad teko pasinaudoti taksiais, nors mūsų viešbutis buvo visiškai netoli.

Tačiau kitą dieną saulė vėl žėrė savo karštus spindulius į La Condesa paplūdimį, kur saulės garbintojai vėl demonstravo savo bronzinius kūnus ir grakščias figūras. Bet saulėtos dienos prie banguojančio van-

Quebrada, kur jaunuoliai šoka nuo uolos į siaurą tarpekį.

denyno prabėgo, kaip sapnas, ir mūsų viešnagė šiame egzotiniame krašte artėjo prie galo. Tad, atsisveikinant su Meksika, nutarėm paskutinį vakarą pasivaikšinti viename iš geresnių Acapulco restoranų. Mūsų vadovai ponai A. ir L. Lauraičiai, kaip "gourmet" ekspertai, pasiūlė netoli viešbučio esantį restoraną Villa Demos. Tad saulei pasislėpus už kalnų ir sušvitus spalvingai Acapulco koloramai, vykome į Villa Demos. Tai puikus italų restoraną, kurio dalis po atviru dangum, aukštom palmėm apsodintoj terasoje, egzotinėm gėlėm ir fontanu. Vakare palmių liemenys apšviesti atrodo lyg spalvingos kolonos, kurių kapiteliai dengia tamsūs lapai ir žvaigždėtas dangus. O pro tamsius palmių lapus prasiveržusi mėnulio šviesa ir čiurlenantis fontano van-

Mano vaikas

Mama

Mano sūnus. Mano duktė. Išnešiota, išliūliuota, rankose migdyta. Pirmieji žingsniai su džiaugsmu pasitikti. Kiekvienas žodis iššaukė šypseną, kiekvienas žingsnis sulaukė kvapą... Kiekvienas vaikas — mylimiausias vaikas. Vienas pirmgimis, antras vidutinis, o čia va — pagrandukas. Visi vienodai mylimi, visų nesėkmės čaižo motinos širdį.

Paauga vaikai, paauga ir rūpesčiai. Kad nesusirgtų, kad išbėgęs nepaklystų, kad neliktų našlaitis! Neduok, Dieve, kad kas nepagrobtų! Vaiko skausmas — motinos skausmas. Auga vaikai, auga ir širdgėlos.

duo pripildo visą terasą sidbarine atmosfera.

Tad tokioje romantinėje aplinkoje, besigardžiuodami keptom krevetėm ir meksikietišku San Emilion vynu, jaučioje nuotaičioje praleidome šios įdomios ir atmintinos kelionės paskutinį vakarą.

Sekmadienio rytą po pamaldų vykome į Acapulco aerouostą, iš kur pakilome atgal į šaltą ir sniegu padengtą Čikagą.

O Meksika paliks ilgai atminty, po slaptinga skraiste slepianti senas indėnų tradicijas ir jėga ši kraštą užėmusios tautos kultūrą. Jos piramidės, šventyklos ir katedros ilgai liudys skausmuose gimusios tautos sugebėjimus ir neišsemiamas kūrybines jėgas, kurios čia pasireiškusios tokiom harmoningom proporcijom.

Ir vieną dieną išveži iš namų į universitetą. Išveži ir žinai, kad jau nebesugrįš... Dar pirmaisiais metais bent po porą kartų per savaitę paskambina, kas savaitgalį parvažiuoja. Antrais metais jau rečiau. Jau susiranda savo draugus, merginą ar bernioką, ir nors ryšys tebėra, bet jauti, kad tavo vaikas jau ne visai tavo... Generacijų skirtumai didėja. Duktė neranda kalbos su motina nei su tėvu. Sūnus dar mažiau randa bendros kalbos. Plyšys didėja. Tai, kas mamai ir tėvui buvo brangu, vaikui yra niekis. Vis tiek šypsosi motina: geras mano vaikas! Kad tik jis ar ji būtų laimingi...

Nepajunti, ir ateina diena, kai tavo vaikas kuria šeimą. Kaip maža yra motinų, kurios yra tikrai laimingos savo vaikų vedybomis! O ne! Netiesa! Mes laimingos! Mūsų vaikas vedė lietuvaitę ar ištėkėjo už lietuvio. Ačiū Dievui, gal dar kuriam laikui išliks lietuviais... Išliks? Apsidairykime — jau jie su savo vaikais kalba angliškai, ispaniškai, vokiškai, o gal net arabiškai. Anūkėlis dar pasako "Čiute", "Tėtuk", bet tai ir viskas. Seneliai šypsosi — anūkeliai kalba lietuviškai!.. Lietuvių tėvų vaikai...

O tie, kurie veda svetimtautes ar išteka už svetimtaučių — kiek iš jų išmoko savo antrosios pusės tėvų kalbą? Kiek mišrių šeimų vaikų kalba lietuviškai? Suskaičiuoti nereikia antros rankos pirštų.

Nepaliaujamai lenda į galvą mintis: kodėl sūnus, vedęs nelietuvaitę, kalba jos kalba? Moteris namų širdis? Bet kodėl gi lietuvė mergaitė, ištėkėjusi už nelietuvio, namie kalba "jo" kalba?

Kas yra mums, lietuviams, kad nemokame vaikams įskiepyti tos meilės savo proseinių kalbai, tradicijoms, papročiams? Jei moteris namų širdis, kodėl ji neįdiegia tos meilės savo antrajai pusei? Kodėl vyro stuburkaulis tiek suminkštėjo, kad jis nepajėgia žmonai įdiegti savo praeities? Po truputį ir jis pats atitolsta nuo lietuviško gyvenimo, lietuviškos veiklos.

Savo krauju tręšiam Amerikos, Australijos, Pietų Amerikos žemynus. Mano vaikas... Ir atiduodam jį ar ją svetimam kraštui, svetimai kultūrai. Kodėl mes nepajė

giam įdiegti tai, ką mūsų tėvai pajėgė mums palikti — savo krašto, savo kalbos meilę? Tebematau savo tėtę, pasakojantį apie nepriklausomybės kovas. Tebegirdžiu senelio balsą ir, pakėlus vežimę iš miego galvą, matau jo botkotį, rodantį Alytaus miške šerną: "Nemiegok, vaike! Nematysi, kuo mūsų miškai buvo garsūs..."

Norime savo vaikus matyti laimingus? Bijome dvylipumo? Bijome ko? Argi mes nepajėgiame atsistoti ant savų koių svetimame krašte? Argi mes esame našta svetimai valstybei? Bijome sugadinti savo vaiko akcentą?

Mūsų vaikai mus myli. O, taip! Myli! Pasidairykime po senelių prieglaudas. Aplanko vieną kartą per mėnesį ar, geriausių atveju, kartą per savaitę... Per vienas laidotuves, kunigas kalbėjo apie savo motiną. Pašnabždėjau greta sėdinčiai draugei: "Mūsų vaikai turėtų pasiklausyti šios kalbos". O ji: "Nesuprastų, apie ką jis kalba..."

Ką turėjo mūsų motinos ir močiutės, ko mes neturime? Gal buvo atviresnės pačios sau? Negi jos mylėjo daugiau negu mes?

Mano duktė. Mano sūnus. Išauginom, išleidom į pasaulį, ir uždarė jie mums savo širdis. Laužome savo liežuvį svetimai kalbai su anūkėliais, nes kitaip negalima... O gal mes per daug norime? Gal per mažai mylėjome? O gal ir per daug...

Dievo įtaka kiekvienam žmogui

Kun. Jonas

Juožai, Elenute,

Džiaugiuos, kad dar nenutraukėte su manimi ryšio. Tad tęskim pokalbį toliau. Teisingai galvojate — natūralieji gamtos mokslai negali įrodyti, ar Dievas kalbėjo, ar nekalbėjo Adomui, Abraomui, Mozei ir kitiems pranašams. Plikas žmogaus protas negali to nei priimti, nei atmesti, nes antgamtės reiškiniai neįeina į natūraliųjų mokslų tyrinėjimų sritis. Kad žmogus galėtų tikėti, jog Dievas ką nors pasakė, Jis

turi ateiti žmogui į pagalbą. Ar dar atsimenate, kaip kartą Jėzus paklausė savo mokinius: "Kuo žmonės laiko Žmogaus Sūnų" (t.y. Jėzų Kristų), jie papasakojo Jėzui įvairias nuomones. Tada Jis paklausė: "O kuo jūs mane laikote?" Petras atsiliepė: "Tu esi Mesijas, gyvojo Dievo Sūnus!" Išganytojas pagiria Petro atsakymą: "Palaimintas tu, Simonai, Jonos sūnau, nes ne kūnas ir kraujas tai tau apreiškė, bet mano Tėvas, kuris yra danguje" (Mt 16,16-17). Ar tai ne aiškiai Jėzus pasako, jog suprasti, kad Jis yra Mesijas ir Dievo Sūnus, Petrui nepakako savo proto galvosenos. Tam turėjo įsikišti pats Dievas Tėvas, kaip nors paveikdamas Petro širdį ir dvasią. Toks specialus Dievo poveikis žmogaus širdies-dvasios yra esminė tikėjimo dovanos-malonės dalis. Pats Dievas turi kaip nors paliudyti žmogaus širdžiai-dvasiai, jog "tas ar kitas Šv. Rašto žodis yra mano. Aš tau tai garantuoju".

KAIP DIEVAS MUMYSE TAI LIUDIJA?

Kaip Jis netikintį atveda į tikėjimą? Tai Dievo veiklai žmogaus dvasioje suprasti reikia susivokti trijuose dalykuose: 1. kad visų žmonių širdys alksta Dievo; 2. kad Dievas traukia, vilioja žmogaus valią; 3. kad Dievas apšviečia žmogaus protą.

Pagalvokite apie Dievo alkį. Manau, kad kiekvienas galime sutikti, jog kartais pajuntame savyje kažkokią tuštumą, tartum alkio graužimą. Patiriame kažkokias svajones, neaiškių ilgesį, veržimąsi į kažką didesnio ir svarbesnio, negu gali žadėti ar suteikti žmogiški ištekliai. Kiekviename mūsų yra kažkokios energijos, kažkoks skverbimasis į kažką, ir jei žmogus to skverbimosi nenukreipia į šunkelius, tai jis veda ieškoti Dievo, ar mes tai žinome, ar nežinome. Šitas troškimas nuveda mus toliau už regimuosius, apčiuopiamuosius pasaulio daiktus į tikėjimo tamsumas. Šitą alkį tik Dievas numalšina. Šv. Augustinas gražiai pasakė: "Mūsų širdys tau, Dieve, sukurtos, ir jos nenurims, iki atsidurs Tavyje".

Žymus psichiatras žydas dr. Karl Stern knygoje "Pillar of Fire" aprašo, kaip jis su-

rado Kristų: "Mes susiduriame su amžino geismo principu, su niekad visišku nepasitotinimu... Šv. Grigalius Nisietis tai aiškina: "...kylančiųjų troškimas niekad nesustoja prie to, kas jau supраста. Apima vis didesnis troškimas, kurs kelia sielą vis aukščiau ir aukščiau prie to, kas yra dar priekyje, ir taip prasiskina kelią per vis aukštesnes sritis į transcendentinį Dievą. Kitais žodžiais — žmogus yra sutvertas "dievomanas" (God-addict)".

Tas pats dr. Stern toliau rašo, kad jo, psichiatro, patirtis rodo, jog žmoguje yra kažkas "nenumalšinamo", kažkokio alkio jutimas, kurs vis stumia Dievo kryptimi. Žmogaus viduje, jo dvasioje yra vidinio Dievo žodžio pradžia, tai tas alkis, kaip klausimas, prieš gaunant atsakymą, kaip tamsa, belaukianti išauštant šviesos.

Konkrečiai Dievo alkis gali įvairiškai pasireikšti. Svarbiausia yra pajusti, kad ir tuose nepasotinuose troškimuose Dievas pradėjo tikėjimo darbą. Karl Rahner knygoje "Malda" rašo: "Kai mes patiriame savyje skausmingą tuštumą, tada galime būti tikri, jog Dievas mus traukia". Kaip tik tie mummyse įdiegti niekad nepasotinami troškimai, veržlumai yra durys, per kurias Dievas įeina veikti žmogaus valią tikėti.

Iš esmės tikėjimas yra proto apsisprendimas, kad išorinis girdimas ar skaitomas Dievo žodis yra tikras. Tačiau dar anksčiau koku nors būdu Dievas traukia žmogaus valią gėrio troškimu, nors tas gėris gali būti sąmoningai ir neatpažįstamas kaip paties Dievo traukimas.

Įvairiais būdais Dievas traukia žmogų prie savęs. Vienus traukia Jo grožis, kitus — gėris, trečius — ramybė, dar kitus — galybė. Daugumą traukia Dievas, kaip gyvas gyvenimo ir jo prasmės šaltinis, kaip visų giliausias žmogiškosios egzistencijos pagrindas. O kartais Dievas pradeda veikti žmogų, sukeldamas jame nerimą, sudrumdamas jo gyvenimo ramybę. Varguolius jis paprastai guodžia, o patogiai iširengusius, kuriems, atrodo, tik gulfės pienelio betruksta, neramina, gąsdina. Tas vidinis dvasios susidrumstimas, tas kylaš nerimas gali

būti kaip tik pirmoji Dievo sėjama tikėjimo sėkla.

Kita vertus, Dievas neprieivartauja. Leidžia atsitikti, kad Jo pasėtoji nerimo ir troškimų sėkla nedegtų ir nesuleistų gilesnių šaknų. Pats Jėzus pasakė, kad kai kurios sėklos kris į derlingą dirvą ir duos šimterioją vaisių, o kitos kris ant uolos, ir paukščiai jas sules. Kartais Dievo veiklą žmogaus sieloje užpučia neiviltis ar apkartimas. Visi mes kartais nepriimame Dievo malonės prielankiai, bet jai priešinamės. Tačiau kone visada tas traukimas grįžta koku nors nauju būdu ar naujoje vietoje, naujose aplinkybėse ir neduoda ramybės. Gali iškilti doroviniai konfliktai, naujos asmeniškos problemos, nauja atsakomybė ar neišvengiamas apsisprendimas. Žmoguje atsiranda toks didelis Dievo alkis, kad, jį bandant net nuslopinti, jis vėl grįžta dar stipresnis, dar gilesnis ir dar labiau neramina širdį bei sielą iki pat jų gelmių.

Taip atsitinkant, geros valios žmoguje pradeda veikti malonė, apšviečianti protą. Tokios malonės pirmas ženklas yra išskylančios abejojimai, išleidimai į diskusijas. Vieną akimirką viskas atrodo aišku, kaip ant delno, kitą — niekas neaišku. Užėina didesnio susidomėjimo tikėjimu valandos ir dienos, ir jos gali vėl paskęsti visiškoje indiferencijoje bei abejingume. Ne retas pasijunta esąs tartum dvejoja asmenybė — tai entuziastiškai ieškanti Dievo, tai visai šalta, nė kiek tos minties nebejudinama.

Po visokių tokių ir kitų panašių painiavų, neaiškumų, blaškymosi, po ilgesnio laiko išaušta diena, kai žmogaus dvasia pasijunta visiškai tikra: *Dievas yra!* Aš Jam tikrai rūpiu. Jo meilė laukia manęs atsiliepiant. Tokiu būdu tikėjimas randamas pirmą kartą arba, jei buvo tik kur nudėtas, jis vėl atrandamas. Šitokias ir kitokias patirtis išgyvenęs žmogus vieną dieną pasijunta galįs nuoširdžiai tarti — *tikiu!*

■ JAV atstovas prie Vatikano William Wilson balandžio 9 d. įteikė savo kredencialus popiežiui Jonui Pauliui II. Tuo buvo atgaivinti normalūs diplomatiniai santykiai tarp JAV ir Šventojo Sosto.

Jaunimas

Mergaitėms neapsimoka siekti profesijų, nes jų vieta vis tiek bus šeimoje

("Laiškų lietuviams" jaunimo konkurse premijuotas rašinys)

Snieguolė Zalatorė

Gyventi bet kokioje visuomenėje ir nesutikti su vyraujančios grupės nuomone arba sprendimais gali būti pavojinga ir kartu nemalonu. Yra sunku net pačiam išsilaikyti, galvojant vienaip ir elgiantis kitaip. Kai kada savo paties nuomonė gali būti nelabai populiari plačios visuomenės tarpe. Tokioje kryžkelėje atsiduria šių laikų mergaitės, siekianti profesijos.

Visais laikais buvo ir dar ilgai neišdils mūsų visuomenės galvosena apie moters antraeilę vietą. Profesijos siekianti mergaitė ne taip jau rimtai vertinama kaip profesijos siekiantis jaunuolis. Gi mergaitė tik sau mokosi, o berniukas — kad gautų gerą darbą ir išlaikytų savo šeimą. Mergaitė ištekėjusi negalės dirbti, nes reikės jai sėdėti namuose ir vaikus auginti. Antra vertus, šios mergaitės rankose yra ateinančios kartos, ir jeigu ji bus išsilavinusi, galės perduoti savo žinias vaikams.

Kartais pasirodo, kad ir pačios moterys nelabai siekia pakeisti visuomenėje dominuojančią vyrų nuomonę. Jos nori lygių teisių, bet nenori tų teisių užsidirbti. Jos nori, kad viskas būtų padaryta, atidaryta ir privilegijuota. Bet gyvenimas niekam vel tui nieko nepadovanoja. Moterys nuo seno turi teisę sėdėti namuose ir auginti vaikus,

tad dėl to ir vyrai pateisina profesijos siekimo nereikalingumą ir mokslo neapsimokėjimą. Norint peržengti šią ribą ir įsigyti kitas teises visuomenėje, reikia pačiai imtis iniciatyvos — lavintis, mokytis ir domėtis gyvenimu.

Amerikoje gyvenančioms švelniosios lyties studentėms gal ir sunku suvokti, kad dar ir dabar, šiame amžiuje ir šiame pasaulyje, yra vietovių, kuriose moteris gali tik svajoti apie studijas universitete. Moters vieta šiuose Vidurinių rytų pasauliuose yra namai, kur jos yra atiduotos į vyro rankas, dar būdamos labai jaunos — 15-16 metų ir neparagavusios pasaulio galimybių. Joms nereikalingas išsilavinimas ir žinių praturtinimas, nes jos vis tiek negalės pritaikyti tų žinių darbe. Joms bus sudarytos sunkios sąlygos gauti darbą toje srityje, kurioje dauguma yra vyrai.

Dar kituose kraštuose yra tėvų, kurie neleidžia dukroms lankyti universiteto, kai jos jau išlaiko sunkius įstojamuosius egzaminus, tik todėl, kad jos turi išvažiuoti į kitą miestą studijuoti, kuriame tėvas negalės "ant jų užmesti akį". Mergaitė šioje visuomenėje yra tik vienas pasirinkimas — laukti, kol koks jaunuolis (dažniausiai bet koks!) jai pasiūlys savo ranką.

Nėra abejonės, kad reikėtų atsižvelgti į gyvenamo krašto sąlygas ir pačios mergaitės svajones, gabumus bei norus, sprendžiant profesijos klausimą. Ar mergaitė nori studijuoti? Kur ir ką ji nori studijuoti ir kodėl? Svarbiausia, ar ji turi užtenkamai gabumų ir noro siekti diplomo, pasiekti karjerą ir įsijungti į kokią nors profesiją? Reikėtų mergaitėi rimtai pagalvoti ir pažvelgti į savo ateitį už 10 arba net už 20 metų. Čia taip pat figūruoja meilės ir vedybų klausimas. Yra atvejų, kad mergaitės lanko universitetą ne profesiniais sumetimais, bet meilės patenkinimo reikalams — kuo greičiau užburti vyrą. Kai kurios mergaitės iš praturtėjusių šeimų, norinčios ištekėti už pinigingo, keliauja į JAV rytus, sumoka kelis tūkstančius dolerių ir vasarą studijuoja pačiuose geriausiuose Amerikos universitetuose, tikinčios susirasti vyrą, ku-

ris ne tik gabus, turtingas ir gražus, bet kartu nešioja Harvardo švarkelį ir kišenėje universiteto diplomą.

Šių laikų mergaitei, bet kuriai mergaitei, augančiai vakarų visuomenėje, dera lankyti universitetą ir nors išgyti bakalauro laipsnį. Net jeigu mergaitė galvoja ištekti ir nedirbti, vis tiek yra gera apsidrausti ir turėti universiteto diplomą.

Siekiant profesijos arba kuriant šeimą, reikia save labai gerai pažinti. Profesija ir kartu šeima reikalauja pasiaukojimo, darbo ir prakaito. Mergaitė, kuri galvoja siekti profesijos, turi suprasti, kuriam tikslui ji siekia: ar sau, ar kitiems? Jeigu žmogus yra spaudžiamas, retai atliks darbą tomis pačiomis rankomis, kai daro ką nors savo noru užsidegęs. Nereikia būtinai tvarkyti savo gyvenimą visuomenei patenkinti ir tuo tarpu prarasti save. Mergaitė gali lygiai taip, kaip ir berniukas, siekti profesijos ir studijuoti. Ji taip pat gali šiais laikais labiau negu bet koku nors kitu metu pasirinkti ištekti arba likti "profesijos ir darbo" moteris. Ne visoms mergaitėms šeimyninis ir vaikų auklėjimo gyvenimas patrauklus. Bet čia reikia mergaitei save suprasti ir pažinti, prieš nukeliaujant ne tuo keliu.

Šiais laikais daug moterų dirba ir ne tik namuose. Jų darbas priklauso nuo išeitų mokslų ir nuo studijų. Kadangi yra mergaičių, kurios nemato reikalo pašvęsti 4-6 metus prie knygų, yra žmonių, kurie nemato reikalo joms atsilyginti aukštomis algomis ar geresniais darbais. Net ir šiandien dauguma moterų užsiima mokytojos, gailestingosios seselės arba sekretorės darbu. Bet universitetų koridoriuose didėja pagyvenusių moterų skaičius. Jos pamatė, kad be universiteto diplomo nėra vilties pakilti visuomenėje. Gaila, kad jos negalėjo baigti mokslų, dar jaunos būdamos ir daug laisvesnės, be šeimų. Tačiau geriau vėliau atsiusti, negu visą gyvenimą kentėti nevykusioje darbo srityje.

Mergaitėms apsimoka siekti profesijos, bet jos turi apsispręsti, ar gali atidėti visa kita į šalį, kol baigs universitetą. Lengviau

Kaip lietuvių spaudą padaryti jaunimui įdomesnė

("Laiškų lietuviams" jaunimo konkurse premijuotas rašinys)

Rima Navickaitė

Lietuvių organizacijos skiria jaunimui pinigų, organizuoja įvairius renginius bei pokylius, kur jaunimas dažniausiai patar nauja ir kartais net programą atlieka. Kokiu tikslu tos organizacijos taip daro, ko jos siekia? Aišku, jos nori pritraukti jaunimą arčiau prie lietuviybės, jos nori, kad jaunimas vis geriau įprastų lietuviškai kalbėti, rašyti ir skaityti, kad jis nenutoltų nuo lietuviškos veiklos, bet į ją įsijungtų, kad mūsų veikla išeivijoje neišnyktų. Mano nuomone, jaunimas turėtų parodyti daugiau entuziazmo lietuviškai veiklai. Dabar tik keletas jaunuolių labiau pasižymi lietuviškoje veikloje, reikia, kad jų atsirastų daugiau. Jaunimas turi įvertinti vyresniųjų pastangas.

Vienas būdas pasidaryti veiklesniu lietuviu — rašyti į lietuvišką spaudą. Tai yra mums privilegija! Juk koks mūsų amžiaus jaunuolis amerikietis gauna progą parašyti straipsnį į rimtą laikraštį? Aš esu buvusi mūsų kuopos ateitininkų korespondentė ir žinau, koks malonumas matyti laikraštyje savo pavardę po savo išspausdintu straipsniu.

Į šios temos klausimą, kaip lietuvišką spaudą padaryti jaunimui įdomesnė, atsakymas nėra toks lengvas. Reikia, kad lietuviškuose laikraščiuose būtų jaunimo skyriai. Dabar kai kurie laikraščiai turi ateitininkų ir skautų skyrius, bet dar būtų galima įvesti skyrių visam jaunimui. Noriu pasiū-

pabučiuoti pirmam pasitaikiusiam karalaičiui į žandą, negu siekti profesijos, bet mažai gyvenime yra tokių pasitenkinimų, kaip gerai atliktas darbas, kaip profesija, kuri ne tik patinka, bet iš kurios galima ir pragyventi.

lyti planą, kaip šie skyriai turėtų būti tvarkomi.

Pirmiausia, žinoma, reikia surasti jaunimo skyriui redaktorių. Paskui kiekviena mės didesniame mieste surasti korespondentą. Gera turėti ne vieną, bet daugiau korespondentų, kurie galėtų rašyti pasikeisdami. Šiam svarbiam tikslui reikia surasti jaunuolius, kurie nesigailėtų laiko nei energijos. Jie turėtų aprašyti, ką tos vietovės jaunimas veikia, kaip jis susiorganizavęs. Reikėtų aprašyti jaunimo susirinkimus, šokius, pokylius ir kitokius renginius. Kartais būtų naudinga ir įdomu parašyti straipsnį apie kurį nors labiau pasižymėjusį jaunuolį ar jaunuolę. Galima aprašyti kurio nors miesto ypatingus papročius, muziką, madas, maistą. Visuomet stengtis savo rašinius iliustruoti atitinkamomis nuotraukomis. Norint, kad šie jaunimo skyriai turėtų pasisekimą, nuotraukos iš jaunimo veiklos yra būtinybė. Kiekvienam yra labai įdomu ir malonu pamatyti save ar savo draugus spaudoje.

Tuose skyriuose turėtų būti ne tik veiklos aprašymai, korespondencijos, bet ir įvairūs skelbimai: apie jaunimo konkursus, stovyklas, kursus.

Labai būtų naudinga, kad tie jaunimo skyriai turėtų patarėjus, kurie atsakytų į įvairius jaunimo klausimus, išspręstų jų problemas, duotų patarimų. Jie galėtų jaunimui patarti, kokią šaką pasirinkti savo studijoms, kaip sugyventi su tėvais ir su draugais, nes gyvenime įvyksta visokių nesusipratimų.

Norint jaunimą daugiau įtraukti į lietuvišką spaudą, neužtenka tik į jaunimą kreiptis, reikia kreipti dėmesį ir į tėvus. Yra jaunuolių, studijuojančių universitetuose, kur nėra daugiau lietuvių, kur tie studentai neturi jokių ryšių su kitais lietuviais. Tėvai turėtų jiems užsakyti lietuviškų laikraščių ar žurnalų, kur yra jaunimo skyriai. Lietuviška spauda jiems padės išlikti lietuviams, neužmiršti savo kalbos, nenutrūkti visiškai nuo lietuviškos veiklos.

Norint, kad jaunimas labiau pamiltų lietuvišką žodį, neužtenka tik paskaityti vie-

Rima Navickaitė.

ną ar kitą laikraštį, reikia susidomėti ir novelėmis, romanais, poezija. Romanų ar novelių rašytojai turėtų stengtis daugiau rašyti apie dabartinį gyvenimą, kuris jaunimui yra pažįstamas, o ne apie praėjusius senovės laikus. Jie galėtų paliesti ir dabartinio jaunimo problemas. Tokius veikalus jaunimas tikrai skaitytų. Dabar jaunimas vis skundžiasi, kad lietuvių išleidžiamos knygos jam visai neįdomios, nuobodžios, nesuprantamos. Reikėtų kreipti dėmesį ir į leidžiamų knygų žodyną, kad jis nebūtų per daug sunkus.

Bet mes, jaunuoliai, neturime tik laukti, kad vyresnieji mums padėtų. Turime mes patys pradėti, o tada ir iš jų susilauksime pagalbos. Tad skaitykim, rašykim, kalbėkim lietuviškai. Nieko nelaukim, pradėkim darbą dabar!

■ Šveicarijoje, Bazelyje, savo gimtajame mieste, kovo 12 d. mirė didelis lietuvių draugas prof. Juozas Eretas, buvęs savanoris Lietuvos kariuomenėje, Eltos informacijų agentūros direktorius, universiteto profesorius, pavasarininkų organizacijos pirmininkas, daugelio veikalų apie Lietuvą ir lietuvių autorius. Turėjo 87 m. amžiaus.

Tėvynėje

Paruošė GEDIMINAS VAKARIS

SKULPTORĖ ONA ŠUMINAITĖ

“Kultūros baruose” Laima Sургailienė rašo, kad, beskaitydama neseniai išleistą studiją “Iš lietuvių kultūros istorijos”, užtikusi pastraipą, kur sakoma, kad visi medžio drožėjai buvo vyrai. Žinomas vienas atvejis, kai mergina irgi tuo darbu užsiiminėjo. Ta mergaitė buvo našlaitė Ona Vasiliauskaitė, 1930 m. turėjusi 14 metų. Ganydama ji drožinėjo karves, arklius ir kitus gyvulėlius. Jos darbais susidomėjo dailės kūrinių vertintojas P. Galaunė. Jis tapo sužavėtas jos drožiniais.

Ši moteris buvo neeilinė asmenybė. Didelio dėmesio vertas jos likimas, o taip pat ir savotiška kūryba. Šios dailininkės gyvenimą sunku sujungti į visumą, nes net tris kartus keitėsi jos pavardė. Vaikystėje, pagal patėvį, buvusi Vasiliauskaitė. Studijuodama pasivadino motinos mergautine pavarde — Šuminaite. Ištekęjusi, pagal vyrą — Jurkienė. Ona Šuminaite-Jurkienė gimė 1916 m. Šuminų km., Utenos apsk. Nors našlaitė ji, kaip rašė P. Galaunė, nebuvo, bet jos vaikystė buvo sunki. Tėvai vertėsi sunkiai, be jos šeimoje dar trys vaikai. Mergaitė anksti pradėjo dirbti. Paaugusi ėmė drožinėti. Labiausiai mėgo drožinėti gyvulėlius, kurie išeidavo nuostabiai gyvi. Sunku patikėti, kad ši niekur nesimokiusi mergaitė taip jautriai pagauna tų gyvulėlių — karvių, arklių, avelių — judesius, santykį ir panašumą. Jie pilni vaikiško nuoširdumo. Mergaitė turėjo svajonę mokytis dailės. Ši svajonė visiškai netikėtai išsipildė. Ketvirtojo

dešimtmečio pradžioje, pažįstami ją nusivežę į Kauną ir nusiveda pas Antaną Sutkų, garsų režisierių, lietuvių teatro veikėją. A. Sutkus su žmona, būdami bevaikiai, apsiima ją globoti, leisti į mokslą ir rūpintis ja jau visą gyvenimą. Sutkai pirmiausia leidžia ją į Vaikelio Jėzaus draugijos mergaičių amatų mokyklą, kurioje ji išeina pradinį mokyklos kursą. 1933 m. Onutė Šuminaite įstoja Kauno meno mokyklon. Baigia bendrąjį skyrių, paskui skulptūros ir keramikos studijas. Geriausiai jai sekasi skulptūra, ir šios srities darbai visada geriausiai vertinami. Studentė gabi, dirba su didžiausiu užsidegimu. Meno mokykla suformuoja jos braižą: tai konstruktyvus, sintetizuotas realizmas.

Studijos Meno mokykloje — pats laimingiausias laikotarpis jos gyvenime. Baigusi, kaip daug žadanti dailininkė, gauna stipendiją studijuoti skulptūrą Italijoje. Visas svajones sutrukdo karas.

Onutę Šuminaite karo įvykiai, ir su jais susijusios asmeninio gyvenimo sąlygos, sugrąžina atgal į kaimą. Taip likimas lėmė, kad ji liko Gaivenių kaime (Utenos apskrityje), kur ištekėjo, augino sūnų ir pragyveno beveik visą savo likusį gyvenimą. Ant jos pečių užgulė visi kaimo moters darbai: reikėjo dirbti ūkyje, prižiūrėti sodą, daržą, gyvulius. Apie kūrybą negalėjo būti ir kalbos — tiesiog nebuvo laiko. Jos gyvenimasėjo taip, tarsi nebūtų buvę tų studijų metų, gražių vilčių ir pirmųjų kūrinių, tarsi neturėtų dviejų — skulptorės ir keramikės — išsimokslinimo. Jos potraukio į dailę niekas nesuprato. Kaimo žmonėms atrodė, kam jai, suaugusiai moteriai, reikalingas tas “balvonų” lipdymas, tarsi mažam vaikui. Tai visiškai nerimtas darbas, sodžiuje iš jo nepragyvensi. 1950 m. ją stipriai suluošino erzilas. Visam gyvenimui prarado sveikatą ir net po gydymų skausmai paliko dešinėje rankoje.

Dailininkė skaudžiai išgyveno savo likimą. Kaltino šeimą, artimuosius, kad užgynė dirbti. Kaltino globėjus Sutkus, kad leido pažinti meno šviesą, bet nesudarė sąlygų kurti. Prie visų nesėkmių dar prisidėjo jos

būdas. Buvo perdėtai jautri, užsispyrusi ir išdidi. Vylėsi, kad gal kas nors pakvies kurti, pasiūlys, o jei ne — tai ir nereikia, išmaldos ji neprašys.

Jos viduje rusenanti kūrybos ugnelė ją nugalėjo. Nugalėjo per vėlai ir visiškai nedėkingomis kūrybai aplinkybėmis. Po trijų dešimtmečių pertraukos, kai vyras išvažiavo, o sūnus baigė mokslus ir išėjo į gyvenimą, ji liko viena ir apie 1967 m. vėl atsidėjo kūrybai. Ima lipdyti modelius, vėliau drožti juos iš medžio. Dailininkė stebi gyvulėlius ir stengiasi pavaizduoti jų būseną. Pasenę, išvargę, nedarbingi, nuleistom galvomis arkliai, nukamuotos badaujančios karvės, sulyšę kumelės, švelniai saugančios savo palikuonis. Šiose liūdnose skulptūrėlių nuotaikose ji ieškojo panašumo su savo likimu, siekė perteikti savo dvasinius išgyvenimus.

Kita Šuminaitės skulptūrų grupė — vaizduojanti žmogų. Jos tikslas apnuogintu žmogaus kūnu ir judesiu perteikti dvasines būsenas — skausmą, nusivylimą, nuovargį. Daugiausia vyrų skulptūros: stiprūs, galin gi kūnai guli ar sėdi suglebę nuleistomis galvomis, nusvirusiomis rankomis.

Onutė Šuminaitė yra sukūrusi apie penkiasdešimt skulptūrėlių. Pusė jų šiandien saugoma Utenos kraštotyros muziejuje. Užpalių vidurinės mokyklos mokytojas A. Juknys sukūrė apie ją įdomų filmą, už kurį mėgėjiškų filmų šventėje gavo pirmąją premiją ir pažymėjimą.

Ona Šuminaitė mirė 1983 m. pavasarį.

KOMPOZITORIUS ALGIMANTAS RAUDONIKIS

“Kultūros baruose” S. Stanevičiūtė kalbasi su kompozitorium Algimantu Raudonikiu. Kompozitorius pasakoja, kad šeimoje tikrų muzikantų nebuvo, tačiau daina namuose skambėdavo dažnai. Nuo pat vaikystės mėgo muziką ir labai norėjo groti. Nepraleisdavo nė vieno muzikinio filmo. Augo ir mokėsi pokario metais. Pirmąsias muzikos žinias gavo, besimokydamas Joniškio pirmoje vidurinėje mokykloje. Dainavo mokyklos chore ir akompanavo tautiniams šokiams. Šokiams gaidų nebuvo, tad grodavo iš klausos kieno nors padainuotas me-

lodijas. Apie kūrybą dar nieko nežinojo. Stojant į J. Tallat Kelpšos aukštesniosios muzikos mokyklos kompozicijos klasę, reikėjo pateikti savos kūrybos. Parašė, pagal lietuvių poetų tekstus, keletą dainų. Dar ir šiandien beturįs tuos pirmuosius kūrybinius bandymus. Bijodamas, kad dėl silpno pasirengimo gali į muzikos mokyklą nepakliūti, įstojo į Vilniaus V. Kapsuko universiteto Ekonomikos fakultetą. Ekonomistas ne išėjo. Baigęs Tallat Kelpšos muzikos mokyklą, įstojo į Lietuvos valstybinę konservatoriją, kompozicijos klasę, pas profesorių Eduardą Balsį.

Studijų metais yra sukūręs Sonatą smuikui su fortepijonu, Simfonetę ir Baladę simfoniniam orkestrui, kantatas — “Kovo tojo giesmė”, (J. Jakšto žodžiai), “Tau, Tėvyne, mūsų dainos” (V. Barausko žodžiai) ir daug įvairių smulkesnių kūrinių. Konservatorijoje studijuodamas, 1961 m. parašė pirmąją estradinę pjesę “Rumbą”.

Baigusį konservatoriją paskyrė į Lietuvos mokslinį kultūros centrą. Dirbdamas Muzikos skyriuje, daug važinėjo po Lietuvą. Vieno kito vieneto vadovo paprašytas, rašė kaimo kapeloms, pučiamųjų instrumentų orkestrams, liaudies instrumentų, pramoginių ir tautinių šokių rateliams, vokalinėms ansambliams. Daugiausia rašė dainas. Viena pirmųjų plačiai paplitusių jo dainų, sukurta prieš dvidešimt metų, “Pavasarij grįžta jaunystė”, pagal P. Gaulės žodžius. Po metų sukūrė pramoginius šokius: “Ridrito”, “Banga” ir “Ciukuras”. Visi laimėjo premijas — pirmąją, antrąją ir trečiąją. Didžiausio pasisekimo susilaukė daina “Lauksiu tavęs ateinant” (J. Lapšinsko žodžiai).

“Be poetų nebūtų ir dainų” — sako kompozitorius. Dainos sukuriamos dvejo pai. Kartais poetas pasiūlo tekstą, bet dažniausiai sukuriamą muziką, o tik tada poetas rašo dainos tekstą pagal kompozitoriaus pasiūlytą temą. Kompozitorius, bendradarbiaudamas su poetais J. Lapašinsku, S. Žlibinu, E. Selelioniu, parašė daug dainų.

Algimantas Raudonikis 1963 m. baigė Lietuvos valstybinės konservatorijos profe-

soriaus E. Balsio kompozicijos klasę. Nuo 1967 m. dirba tik kūrybinį ir visuomeninį darbą. Yra Lietuvos kompozitorių sąjungos valdybos narys, kariams pagalbos teikimo komisijos pirmininkas. Už kūrybą yra kelis kartus apdovanotas S. Šimkaus ir J. Švedo premijomis. Jam suteiktas Lietuvos liaudies artisto garbės vardas.

AR LIETUVA LIKS DAINŲ KRAŠTU?

"Kultūros baruose" Eduardas Balčytis rašo, kad chorų kiekybė ir kokybė — vienas iš pagrindinių rodiklių, iš kurių galima spręsti, ar Lietuva gali vadintis dainų kraštu. Dešimtys tūkstančių išlikusių liaudies dainų — geriausias įrodymas, kad žmonės daug ir mielai dainavo. Kada žmogus dirbdavo vienas ir šalia jo nebūdavo daugiau nieko, jis susimąstydavo. Jo pasąmonėje esančios dainų melodijos prasiverždavo niūniavimu, švilpavimu arba suskambėdavo visų balsu su žodžiais. Dainavimas, melodijų niūniavimas bei jų skambėjimas mintyse buvo ne kas kita, kaip vienas iš mąstymo būdų. Šiandien taip neatsitinka mūsų laikų žmogui. Dėl melodijų galvoje stokos žmogus darosi neramus, rūstus, o kartais net piktas.

Šiandien dažno jaunuolio galvoje ne melodijos, o vėjai švilpauja. Įgimtą poreikį dainuoti jis pajunta tik po alučio bokalo. Tada atgyja atminties kampučiuose pasilikusios melodijų nuotrupos. Išsiveržia jos šauksmais ir klyksmais, sodriais žodžių iškraipymais. Tokį dainavimą galima girdėti kiekvieno šeštadienio ir sekmadienio naktį.

Rimtesni žmonės susiėjimuose, pobūviuose, užuot dainavę, linkę iškilmingas kalbas sakyti. Be kalbos pabaigos stikliuko negalima pakelti. Kuo mokytesnė draugija, tuo įmantresnės kalbos, sąmojai, anekdotai, bet ne dainos.

Per vestuves padainuojama, jeigu leidžia muzikantai. Šiandien muzikantai ne tik groja, bet ir vadovauja vestuvėms, ypač jei žioplai piršlys. Muzikantai kalbas sako, vadovauja užstalės linksmybėms ir net dovanas dalija. Taip ir nelieta laiko dainoms. Iš tikrųjų muzikantai nemoka nė vienos

tikros vestuvinės dainos. Jie traukia dainušką, iškraipydami jų tekstus.

Seniau kaimo jaunimo pasilinksminiškai, šokiai, gegužinės be dainos nepraeidavo. Kai muzikantai ilsėdavosi, bernai ir merginos lenktyniaudavo dainų skambumu.

Ar Lietuva liks dainų kraštas, priklausys ne vien nuo chorų, jų skaičiaus ar kokybės. Esminis dalykas yra, ar daina liks kiekvienam kasdienine gyvenimo būtinybe, dvasiinių išgyvenimų įsikūnijimo forma. Ar ji skambės kiekvieno — mažo ir didelio žmogaus — prote ir širdyje. Ar kiekvienas turės savo dainų skrynelę.

ANKSTYVAS BULVIŲ SODINIMAS

Šiomet Lietuvoje pradėta sodinti bulvės balandžio antrąją savaitę.

"Tiesoje" rašoma, kad bulvės vadinamos antrąja duona. Kiekvienas Lietuvos gyventojas per metus vidutiniškai suvalgo 110 kilogramų bulvių. Bulvės taip pat gera ir reikalinga žaliava pramonei, todėl jų poreikis kasmet didėja. Tačiau padėtis, auginant bulves, kelia didelį susirūpinimą. Daugelis ūkių gauna nepateisinamai mažą bulvių derlių. Neįvykdo jų gamybos ir pardavimo valstybei planų. Jau per daugelį metų neįstengiama padidinti bulvių derlingumo. Dėl mažo bulvių derliaus kaltinami ūkių vadovai. Jie parenka netinkamą bulvėms dirvą, ją menkai patręšia ir blogai prižiūri augančias bulves.

Šiomet Lietuvos žemdirbiams įsakoma iš esmės pagerinti bulvių auginimą ir kiekviename ūkyje jau šiemet jų gauti ne mažiau kaip po 150-160 centnerių iš hektaro. Tai minimalinė užduotis. Nemaža dalis ūkių turi galimybių ir privalo padaryti viską, kad derlius būtų dar didesnis.

Vis dar trūksta bulvių sodinimo ir priežiūros mašinų. Kasant ir rūšiuojant, kelis kartus bulves perkraunant, jos tiek apsidaužo, kad jų nepavyksta išsaugoti iki pavasario.

Bulvininkystė kelia didelį susirūpinimą. Jau per daugelį metų niekaip neįstengiama padidinti bulvių derlingumo, o tuo pačiu ir surinkti didesnę bendrąją bulvių derlių.

Akmenės, Pakruojo, Raseinių ir Telšių rajonuose iš hektaro prikasama vos po 57-68 centnerius. Varėnos, Salčininkų rajonuose iš hektaro prikasama per 150, o kai kuriuose ūkiuose ir daugiau kaip po 200 centnerių bulvių.

"Tiesa" tikisi, kad žemdirbiai, išstudijavę pernai metų pamokas, pasiryžę išauginti gerokai didesnę bulvių derlių negu pernai. Pasiiekti tikslą padės taip pat ir kolektyvinė ranga, pagal kurią dirbs pastovios bulvių augintojų grandys.

JEI ŠALTA — SUŠILDYS DEGTINĖ

Ukmergėje pra pastatas su užrašu — kavinė "Ąžuoliukas". Kartą šioje kavinėje teko užsakyti pietus. Dėl visų patiekalų buvo susitarta, išskyrus arbatą. Šeimininkės pasakė: "Mes neturime nei puodelių, nei stiklinių, taigi nei arbatos, nei kavos nesitikėkite. Galime pasiūlyti tik gaivą".

Užsakant pietus, sakėme, kad žmonės bus sužalę, tai jiems būtinai reikia atsigerti šiltos arbatos.

— Jei šalta, sušildys degtinę, — juokavo kavinės šeimininkė. Mes nenorėjome juokauti ir dar kartą išgirdome:

— Nieko negalime padėti. Neturime nei puodelių, nei stiklinių, neverdame nei arbatos, nei kavos!

Nenorėjome tikėti, kad kavinė neturi puodukų. Vėliau sužinojome, kad kavinė "Ąžuoliukas" Ukmergėje garsėja kaip užeiga, kurioje galima persisotinti alkoholiu. Čia labiau gerbiami tie svečiai, kurie geria svaiginamuosius gėrimus, ne arbatą.

VIENI SODINA — KITI NAIKINA

Viename "Tiesos" numeryje rašoma, kad suoš nauji šilai. Varėnos rajone miškai užima beveik 160 tūkstančių hektarų, tai yra daugiau kaip 60 procentų. Kasmet vis sužaluoja jaunuolynai plynose aikštėse.

Šiomet balandžio pirmosiomis dienomis miškus sodinti pradėjo Dainavos, Zervynų, Senovės, Latežerio ir kitos girininkijos.

— Ši pavasarį pasodinsime 850 hektarų miškų. Želdinimo darbuose dalyvaus apie 800 žmonių, — pasakoja Varėnos miškų ūkio gamybinio susivienijimo direktorius

Vytautas Vaznevičius. — Mums padeda tal-kininkai iš rajono ūkių, įmonių, įstaigų, mokyklų.

Kitame "Tiesos" numeryje skamba taip: "Penkmečio ketvirtuosius respublikos miškininkai pradėjo gerai nusiteikę. Pernai visos miško įmonės įvykdė miško medžiagos sortimentinius planus. Virš plano išvežta daugiau kaip 27 tūkstančiai kubinių metrų. Miško ruošos darbai vis plačiau mechanizuojami. Žiemą, per šių darbų karštymetį, triūsia apie 700 mechanizuotų miško ruošos brigadų. Kirtavietėse jau nebe naujiena ir galingosios medžių pjovimo mašinos. Ima plisti miško ruošos brigadų lenktyniavimas".

GYVENTOJŲ PRIEUGLIS LIETUVOJE

Lietuvoje pirmojo vaiko neatsisako nė viena šeima, bet dėl antro svyruoja. Pagal gimstamumo lygį Lietuva tarp sąjunginių respublikų — viena iš paskutiniųjų. Apie 50 procentų šeimų turi tik po vieną vaiką. Vyraujančia tapo šeima, kurioje vienas, du vaikai. Miestuose tokių šeimų 90 procentų. To tautai neužtenka, nes tėvų kartos nepakeičia vaikų karta. Mažėjant gimstamumui, gyventojai sparčiai sensta. Daugėja pensininkų.

Statistikos skyrius, tiriantis gyventojų sudėtį, apklausinėjo šeimas, kodėl jos turi tik vieną vaiką, kokios priežastys trukdo jiems turėti du, tris vaikus. Pagal gautus atsakymus kai kurios šeimos neturi ir neketina turėti daugiau kaip vieną vaiką dėl materialinių sunkumų ir buto sąlygų. Sakoma, kad antro, trečio vaiko gimimas pablogins materialinę padėtį. Tėvų uždarbi reikės padalinti didesnei šeimai. Buto sąlygos taip pat nepagerės. Peršasi išvada, kad augant materialinei gerovei, gerėjant buto sąlygoms, šeimos neturėtų atsisakyti antro ir trečio vaiko. Gyvenimas šios išvados nepatvirtina. Materialinės gerovės augimas automatiškai nesąlygoja gimstamumo didėjimo. Statistikos ir įvairūs tyrimai rodo, kad kuo geriau šeimos aprūpintos materialiai, tuo mažiau vaikų turi ir neketina turėti daugiau.

Kalba

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, S.J.
Patarėjas—PROF. PETRAS JONIKAS

DATOS RAŠYMAS

Ne kiekviena tauta vienodu būdu rašo datas. Ir lietuviai, nusiziūrėję į kitus, vieni rašo vienaip, kiti kitaip. Pvz., amerikiečiai pirma rašo mėnesį, paskui dieną ir pagaliau metus. Daugelis kitų tautų pirmiausia rašo dieną, paskui mėnesį ir metus. Mes, lietuviai, datą rašome tokia tvarka: metai, mėnuo, diena. Atrodo, kad šis būdas yra pats logiškiausias, nes pirmiausia rašoma tai, kas pastoviausia — metai, paskui mėnuo ir pagaliau diena. Toliau, žinoma, eitų valanda, minutė, sekundė. Rašydami datą ne žodžiais, o skaičiais, metus ir dienas rašome arabiškais skaitmenimis, o mėnesius paprastai romėniškais, bet dažnai ir mėnesiai rašomi arabiškais skaitmenimis; ypač dabar šis rašymo būdas visur vis labiau įsigali. Tad 1984 metų birželio mėnesio 15 dieną taip rašytume: 1984.VI.15 arba 1984.6.15. Paskutiniu metu Lietuvoje apie datos rašymą daug buvo diskutuota ir pagaliau, pavyzdžiui, mūsų minėtą datą taip nutarta rašyti: 1984.06.15. Vadinas, kai mėnesio ar dienos skaitmuo yra vienaženklis, prieš jį rašomas nulis. 1983 m. Kaune išleistame "Mokomajame lietuvių kalbos rašybos ir kirčiavimo žodyne", p. 40 dar pridėta tokia pastaba: "Datą rašant arabiškais skaitmenimis, kanceliariniuose raštuose tarp metų, mėnesio ir dienos skaitmenų taško gali nebūti, pvz.: 1981 10 17". Vadinas, tarp metų, mėnesio ir dienos paliekamas tik vieno skaitmens tarpelis.

Atrodo, kad jau ir amerikiečiai pastebėjo, jog jų datos rašymas, ypač tarptautiniuose dokumentuose, yra nepatogus. Juk jeigu, pavyzdžiui, užsienio pase bus parašyta, kad to paso savininkas yra gimęs 5.10.1945 (t.y. 1945 m. gegužės 10 d.), tai beveik visose kitose pasaulio šalyse manys, kad jis yra gimęs 1945 m. spalio 5 d. Užtat dabar jau ir amerikiečiai tokiuose dokumentuose atsisako savo datos rašymo būdo. Štai prieš mane guli ant stalo prieš porą metų Amerikoje įsigytas užsienio pasas, kur jo išdavimo data taip parašyta: 05 May 82 (t.y. 1982 m. gegužės 5 d.).

Šia proga galima pastebėti, kad didelė mūsų inteligentijos dalis ir čia, išeivijoje, ir Lietuvoje, vergiškai versdami iš rusų kalbos, netaisyklingai nusako datas. Jų blogu pavyzdžiu paseka ir jaunimas. Štai kaip dažnai pasakoma: *Kelinto šiandien? Šiandien yra penkiolikto birželio; Pamokos prasidės pirmo rugsėjo; Atostogų važiuosime dešimto liepos* ir t.t. Tai yra gryni rusicizmai — vertimai iš rusų kalbos. Šiuos rusicizmus taip turėtume pataisyti: *Kelinta šiandien (diena)? Šiandien yra birželio penkiolikta. Pamokos prasidės rugsėjo pirmą. Atostogų važiuosime liepos dešimtą.*

Visi žinome, kad lietuvių kalboje *diena* yra moteriškosios giminės (rusų kalboje — vyriškosios), todėl skaitvardžiai, kuriais nusakome dienas, taip pat turi būti moteriškosios giminės. Toks derinimas yra būtinas ir tada, kai žodis *diena* dėl sutrumpinimo išleidžiamas. Juk pagalvokime, argi logiška sakyti *penkto*? Kaip tai reikėtų suprasti? Ar "penkto dieno"? Tad matome, kad, rusišką konstrukciją perkeliant į lietuvių kalbą, gauname nesąmonę.

Taip pat lietuvių kalboje pažyminys paprastai eina prieš pažymimąjį žodį. Kai sakome mėnesį ir dieną, pažyminiu eina mėnesio vardo kilmininkas. Jo vieta paprastai prieš dienos pavadinimą, pvz.: *birželio aštunta* (diena), o ne *aštunta birželio*. Išskirdami ar pabrėždami kurią nors dieną (pvz., šventę), kelintinį skaitvardį pasakome įvardžiuotinė forma, pvz.: *Vasario šešioliktoji*.

Dar dažnai daromos klaidos, nusakant dieną ar dienas, kada bus koks nors įvykis. Pvz.: *Suvažiavimas bus rugpjūčio 3-5 dienomis*. Tokiais atvejais lietuvių kalboje nevartojama daugiskaita (dienomis). Reikėtų taip pasakyti: *Suvažiavimas bus nuo rugpjūčio 3 iki 5 dienos*; arba: *Suvažiavimas bus rugpjūčio trečią, ketvirtą ir penktą dieną*.

DAUGINIAI SKAITVARDŽIAI

Mūsų pasikalbėjimuose, radijo pranešimuose ir spaudoje nuolat tenka girdėti tokius pasakymus: *Prieš penkis metus pradėjome šias radijo programas. Jau dvidešimt trys metai, kai mes čia atvykome. Prieš šešis metus pradėjau šį darbą*. Paprastų kiekių skaitvardžių vartojimas čia yra netaisyklingas. Šiuos sakinius reikėtų taip pataisyti: *Prieš penkerius metus pradėjome šias radijo programas. Jau dvidešimt treji metai, kai mes čia atvykome. Prieš šešerius metus pradėjau šį darbą*.

Mat *metai* neturi vienaskaitos, panašiai kaip *mišios, žirklės, durys, marškiniai, kelnės ir kt.* Tai yra daugiskaitiniai daiktavardžiai, su kuriais reikia vartoti dauginius skaitvardžius: *Buvo atlaikytos dvejios mišios. Ant stalo guli trejos žirklės. Mūsų namuose yra ketverios durys. Nusipirkau penkerius marškinius ir šešerius kelnės*. Šiuose sakiniuose gal niekas nepavartos paprastų kiekių skaitvardžių, bet dėl ko juos vartoja, kai kalbama apie metus? Gal dėl to, kad mūsų kalboje yra ir žodis *metas*. Tačiau šio žodžio reikšmė yra visai kita. *Metas* reiškia *laikas*. Pvz.: *Jau metas keltis. Jau metas rūgius sėti. Jau metas posėdį baigti. Vasaros metu dažnai būna labai karštos dienos*.

■ JAV gydytojų sąjungos biuletenis "AMA News" skelbia, kad motinos, kurios per dieną išgeria po 6 taureles ar daugiau, kai laukia kūdikio, pagimdo daugelį invalidų: nuo 20 iki 40% tokių naujagimių turi deformuotus veidus, gimsta per maži, neturintys reikiamo svorio, turi sužalotas smegenis ir kitų nenormalumų savo organuose. Jei motinos per dieną išgeria tris taureles ar stiklus, dažniau joms gimsta negyvas kūdikis ar turi persileidimus. Gydytojai kūdikio laukiančioms pataria visai negerti.

PATINKA KELIONĖS APRAŠYMAI

Gerbiamas Tėve,

Tik ką perskaičiau Jūsų redaguojamame žurnale straipsnį "Skausmuose gimusios tautos krašte (II)", rašytą Henriko Staso (autorius nepažįstu). Esu sužavėta autoriaus pastabumu ir susidomėjimu aztekų ir meksikiečių istorija ir jų kultūros eiga. Atrodo, kad Jūsų vadovaujama kelionė buvo labai įdomi, ir keliautojai domėjosi daug daugiau kuo, negu tik Acapulco viešbučiais ir paplūdimiais.

Labai ačiū už tokį įdomų straipsnį. Lauksiu kitos jūsų kelionės.

Bronė Kova

*

Gerbiamieji Tėvai Jėzuitai,

Jūsų leidžiamas žurnalas labai įdomus. Ačiū. Dar prašytumėm daugiau duoti straipsnių auklėjimo ir moralės klausimais. Norėčiau, kad parašytumėte apie ignoravimą. Pasitaiko net ir labai religingoje šeimoje, kad yra ignoruojamas net labai artimas žmogus. Kai tai tęsiasi ilgesnį laiką, tai tas ignoruojamas asmuo atsiduria labai sunkioje padėtyje. Tai ne tik sužaloja ignoruojamą žmogų, bet ir tas, kuris ignoruoja, kerta šaką, ant kurios sėdi.

Viktorija

Mieloji Viktorija,

Atrodo, kad čia yra Jūsų šeimos problema, bet panašių problemų pasitaiko ir kitose šeimose. Teisingai Jūs pastebite, kad tai kenkia abiem. Reikia kaip nors vienam ar kitam pradėti kalbėtis ir stengtis išsiaiškinti priežastis.

*

Gerbiamieji "Laiškų lietuviams" darbuotojai,

Žurnalas gražus savo forma. Tos formos reikėtų ir toliau laikytis. Visi straipsniai įdomūs, turtinigi ir mano perskaitomi, pradedant pirmuoju ir baigiant paskutine viršelio raide.

Esu buvęs mokytojas ir nuo jaunystės priklausau skautiškam sąjūdžiui. Nors jau artėju į savo

gyvenimo saulėlydį, bet jaunimo auklėjimas, jo išlaikymas išeivijoje yra mano gyvenimo pagrindas. Jūsų žurnale gaudyte gaudau rašinius apie jaunimą, lietuvių kalbą, įvykius pavergtoje tėvynėje. Galiu pasakyti, kad jūs visko duodate, kas mane domina. Duokite ir daugiau straipsnių jaunimui, patarimų mokytojams, jaunimo organizacijų vadovams. Jei galima, pageidaučiau pasisakyti apie Lietuvoje buvusius Kalėdų, Velykų, Sekminių, Joninių, šienapjūtės, rugiapjūtės ir kitus papročius.

Geriausi linkėjimai seselei Margaritai, tėvui Vaišniui, kun. A. Saulaičiui ir visam žurnalo darbuotojų kolektyvui.

Alg. Karpavičius

*

Gerbiamieji,

Siųsdamas 8 dolerių prenumeratą (kaina pigi, galėtų būti žymiai didesnė!), noriu porą žodžių tarti dėl žurnalo turinio, kuris, matyt, iš išibėgėjimo taikomas daugiau liaudžiai, bet ne inteligentijai. Kai kurie straipsniai labai konservatyvūs, o kartais ir arogantiški. Tokia lektūra ne visus patenkina, o kai kuriuos ir supykina.

J. Juška

Gerbiamasis,

Dėkojame už pastabas. Redakcija labai gerai supranta, kad ne visi straipsniai būna tokie, kokių norėtume. Bet ką padarysi — trūksta bendradarbių, kurie parašytų įdomesnių ir aktualesnių straipsnių. Dažnai dedame, ką turime, kad tik galėtų laiku numeris išeiti. Jeigu būtų pasirinkimas, tai bent pusės dabar spausdinamų rašinių nedėtume. Mes esame labai dėkingi visiems už kritiką ir patarimus, bet būtume dar dėkingesni, jeigu tie, kurie gali, ką nors parašytų. Tai būtų ir mūsų praėjusiame konkurse paskelbtos temos pagrindinė mintis: užuot keikus tamsą, verčiau uždegti bent mažą žvakutę.

*

Gerbiamoji Redakcija,

"Laiškai lietuviams" labai įdomūs, jie niekad nepasensta. Mielai juos skaitau ir esu labai patenkintas.

Julius Rukas

*

Puikus žurnalas ir vis tobulėjantis, su malonumu skaitomas ir visuomet labai laukiamas svečias.

E. Ribokienė

*

Šypsuliai

Romoje du jauni kunigėliai, civiliniais drabužiais apsirengę, ėjo pasivaikščioti po miestą. Sutinka jie gražią merginą ir vienas sako:

— Ciao, bella! (Labas, gražuole!).

O ji atsako:

— Et cum spiritu tuo!

~~~

— Mano sužieduotinis tvirtina, kad nėra pragaro.

— Tegul palaukia, kol susituoksite, tada įsitikins.

~~~

— Mielas kaimyne, mano duktė turėjo nutraukti dainavimo pamokas, nes jūsų šuo nuolat staugdavo.

— Niekas aš negaliu padaryti, gerbiamasis, nes jūsų duktė pradėjo pirmoji.

~~~

Jūsų žurnalas yra geriausias mūsų šeimos draugas. Jį skaitau su dideliu malonumu.

Steponas A. Bučmys

*

Gerbiamasis Redaktoriau,

Jūs dažnai rašote šeimos klausimais. Tai labai naudinga ir įdomu. Skaitau su malonumu. Dabar, savo sūnui prašant, norėčiau, kad atsakytumėte į klausimą, dėl ko tiek daug mūsų išeivių šeimų skiriasi. Daugelis jaunuolių, sukūrę lietuviškas šeimas, labai greitai išsiskiria. Kodėl? Būčiau labai dėkingas, jeigu apie tai plačiau paaiškintumėte.

E. P. Sandanavičius

Gerbiamasis,

Prieš keletą metų davėme visą seriją straipsnių šiuo klausimu. Manome, kad gal ir ateinančiam konkursui pasiūlysime panagrinėti šią temą. Išsiskyrimo priežasčių gali būti labai įvairių, bet dažnai skiriasi jaunimas dėl to, kad šeimyniniam gyvenimui nebūna rimtai pasiruošę, kad iš vedybinio gyvenimo laukia tik malonumų, o nepagalvoja, kad, norint sugyventi, reikia atsisakyti egoizmo ir mokėti pasiaukoti.

B. Shaw sakydavo, kad teismas yra įstaiga, kuri joje patikrinama, kuri pusė turi geresnį advokatą.

Į turtingos našlės butą įsibrovęs vagis mato, kad ponija labai išsigandusi, tai jis, norėdamas ją nuraminti, sako:

— Jūs man, ponija, esate visai nereikalinga, man rūpi tik jūsų pinigai.

— Aš taip ir maniau, — surinka įsižeidusi ponija, — jūs, vyrai, visi tokie. Šalin man iš akių!

Mokytoja:

— Motina nori lygiomis padalinti 10 obuolių šešioms savo vaikams, ką ji turi daryti?

Mokinys:

— Išvirti obuolių kuošę.

Viena Romos gyventoja visą gyvenimą vis troško kada nors pasisamdyti tarnaitę, bet neturėjo pakankamai pinigų. Staiga nusišypsojo laimė — loterijoje laimėjo gana didelę sumą. Tuoj pasisamdė padėjėją, nes pati jau buvo 52 metų amžiaus. Deja, džiaugėsi neilgai, nes po savaitės dingo vyras, tarnaitė ir pinigai. . .

Klebonas bara vieną savo parapietį:

— Didžiausi tavo priešai — tai kortos, arklių lenktynės, moterys ir alkoholis.

— Bet, klebone, juk jūs tiek kartų savo pamoksluose sakėte, kad reikia mylėti priešus.

Kalifornijoje siautė gripo epidemija. Kartą protestantų kunigas bažnyčioje sakė pamokslą ir patarė, kaip nuo gripo apsisaugoti. Jis taip žmonėms aiškino:

— Norint apsisaugoti nuo užsikrėtimo, reikia vengti tokių viešų vietų, kur susirenka daug žmonių. Verčiau ateikite čia, į pamaldas, juk žinote, kad čia niekad nebūna daug žmonių.

Kartą katalikų vyskupą pasikvietė vakarienės viena „aukštos klasės“ šeima. Šeimininkas, bijodamas, kad vyskupo nepapiktintų kai kurių ponių labai iškirptos suknelės, pradėjo atsiprašinėti.

— Nesirūpinkite, — atsakė vyskupas, — juk žinote, kad aš ilgai buvau misionieriumi Afrikoje.

Du klierikai, išvykdami atostogų, susikirto lažybų, kuris parašys trumpesnį laišką. Pirmasis, važiuodamas traukiniu, prisiminė lotynišką žodį, reiškiantį ėjimą, keliavimą ir parašė draugui: „Eo“ (einu). Grįžęs namo, rado draugo atsakymą: „I“ (eik).

Du broliai išvyko atostogų į svetimą kraštą. Stai gauna telegramą iš namų: „Greitai sugrįžkit. Tėvas labai serga. Laidotuvės rytoj“. Norėdami išsiaiškinti tokią keistą žinią, broliai siunčia namo telegramą: „Ar tėvas dar gyvas?“ Gauna atsakymą: „Dar ne. . .“

Vyras, norėdamas išsiskirti su žmona, teisme aiškinasi:

— Jau vienuolika metų mano žmona nuolat į mane mėto viską, kas jai pakliūva po ranka.

— Na, žinoma, — atsako teisėjas, — tai labai negerai, bet dėl ko jūs pirmiau nesiskundėte, išlaukėte net vienuolika metų?

— Mat jau ji išmoko pataikyti, — atsakė vyras.

Trumpai iš visur

■ Jugoslavijos užsienio reikalų ministerija patvirtino, kad popiežius yra oficialiai pakviestas lankytis jų krašte. Bus sutarta vėliau dėl lankymosi datos.

■ Vakarų Vokietijoje 88-tas katalikų kongresas rengiamas liepos mėn. pradžioje Miunchene. Suvažiavimo tema parinkta pagal nacių pakarto jėzuito kun. Delp šūkį: „Pasitikėti gyvenimu, nes Dievas gyvena su mumis“.

■ Vatikane, Šv. Petro bazilikos aikštėje, Verbų sekmadienį buvo susirinkę 300.000 žmonių dalyvauti popiežiaus Jono Pauliaus II mišiose. Dauguma — jaunimas, kuriam buvo skirtas popiežiaus pamokslas. Netoli altoriaus buvo Nobelio premijos laureatė motina Teresė.

■ Vatikane balandžio 11-15 d. įvyko didysis tarptautinis jaunimo kongresas. Susirinko daugiau kaip 100.000 jaunimo iš Italijos ir apie 30.000 iš kitų kraštų bei kontinentų. Gausios grupės buvo iš Lenkijos, Jugoslavijos ir kitų šalių. Buvo sporto simpoziumas, kur daugelis pasižymėjusių sportininkų svarstė sporto įtaką, ugdant draugiškumą, broliškumą, religines nuotaikas. Kalbėjo ir Tarptautinio olimpinio komiteto pirm. J.A. Samaranch. Šv. Petro aikštėje buvo uždegtas žibintas, simbolizuojąs žmonijos tikėjimą brolybės ir taikos idealais. Sporto estafetė Romos gatvėmis nešė fakelą, įžiebtą prie šv. Petro kapo degančio žibinto liepsna. Stadione Šv. Tėvas aukojo šv. mišias.

■ JAV katalikų vyskupų atstovai balandžio 18 d. buvo pakviesti pietų į prezidentūrą, kur su prez. Reaganu aptarė taikos, nusiginklavimo, Centro Amerikos ir kitus aktualius klausimus.

■ Jonas Paulius II Didįjį Penktadienį procesijoje Romos gatvėse nešė 4½ pėdų kryžių.

■ Liurde 1985 m. bus pradėta statyti nauja, trečioji, bazilika, kurioje galės sutilpti 6.000 maldininkų.

■ Velykų dieną į Šv. Petro aikštę Vatikane buvo susirinkę arti 350.000 žmonių. Popiežius Jonas Paulius II velykinius sveikinimus perteikė 45 kalbomis, skatindamas nutraukti terorizmą, kankinimus, negimusių žudymą, pasirengimus karui. Sveikino ir lietuviai.

■ Brazilijos arkivyskupas Helder Camara, visam pasaulyje pagarsėjęs savo ryžtinga socialine doktrina ir akcija, sulaukė 75 m. amžiaus ir pasitraukė iš Recife arkivyskupo pareigų.

■ Romos jaunimo maldos kongreso metu tarptautinių organizacijų rūpesčiu buvo išspausdinti stambūs plakatai, primenantys dabarties persekiojimų katakombinius laikus. Plakatuose stambiomis raidėmis buvo išrašyta: **Katalikiškoji Lietuva kovoja dėl laisvės.**

■ Pasaulio katalikų jaunimo kongreso proga Romoje buvo išspausdinta 10.000 informacinių lapelių apie Lietuvą. Lietuvių ir kitų tautų jaunimas dalino tuos lapelius kongreso dalyviams. Lapeliai buvo italų, prancūzų, vokiečių ir anglų kalbomis. Juose išskaičiuoti okupantų priespaudos veiksmai prieš Lietuvos jaunimą.

■ Popiežius Jonas Paulius II, gegužės 3 d. pradėjęs savo 21-mą kelionę į užsienį per 11 dienų, ryžosi aplankyti P. Korėją, Aliaską, Naująją Gvinėją, Solomon salas ir Tailandą. Prieš išvykstant, Vatikanui pranešta JAV ir italų žvalgybos susektos informacijos apie Turkijos naujųjų nacių ir Venecuelos Carlos teroristų sąmokslus nužudyti popiežių. Korėja pasiryžo sutraukti 3000 policininkų, kad būtų užtikrintas popiežiaus saugumas.

■ Vyskupų kongregacijos vadovu popiežius Jonas Paulius II paskyrė juodąjį kardinolą Benino Bernardin Gantin.

■ Vatikano spaudos biuro-komunikacijos komisijos vadovu popiežius Jonas Paulius II paskyrė Filadelfijos katalikų savaitraščio "Catholic Standard and Times" redaktorių prel. John Foley, 48 m. amžiaus.

■ Prancūzijoje, Blois mieste, kovo 11 d. buvo surengtos maldos už Rytų Europos krikščionis. Maldų dėmesio centre buvo Lietuva. Apie sunkią padėtį okupuotoje Lietuvoje papasakojo iš Paryžiaus iškviesti kun. J. Petrošius ir R. Bačkis.

■ JAV senate balsuojant prezidento Reagano pasiūlymą įvesti maldą valdžios mokyklose už tą pasiūlymą pasisakė 56 senatoriai, prieš — 44; taigi trūko 11 balsų iki dievų trečdalių, kad atitinkamas konstitucijos pakeitimas būtų įvestas ir malda į mokyklas grąžinama.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Publius Vergilius Maro. GEORGIKOS. Vertė Alfonsas Nyka-Niliūnas. Dailininkas Romas Viesulas. Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas 1984 m. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Kieti viršeliai, 135 psl., didelis formatas, kaina 10 dol.

Elegantiškai išleista ir puikiai iliustruota knyga. Kaina palyginti labai žema. Knygos gale įdėtas labai naudingas aiškinamasis istorinių, geografinių, mitologinių vardų bei kai kurių terminų žodynelis. Nyka-Niliūnas atliko didelį darbą, iš lotynų kalbos išversdamas šį romėnų poeto Vergilijaus veikalą.

Knygą galima gauti Fondo adresu: Gintautas Vėžys, 7338 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629.

J. Burkus. TĖVAS GINAS, šių dienų stigmatizuotasis. "Sūduvos" leidinys, 809 Ramble St., Hot Springs, AR 71901. 110 psl., kaina 4 dol.

K. Karg, O.F.M. Cap. MAŽYTĖ PASLAPTIS. Vertimas. 48 psl., kaina 1,50 dol. Knygą galima gauti pas leidėją: Kun. J. Burkus, 809 Ramble St., Hot Springs, AR 71901.

LITUANUS. Vol. 30, No. 1. Šį numerį redagavo Antanas Klimas. Redakcijos ir administracijos adresas: 6621 S. Troy, Chicago, IL 60629. Metinės prenumeratos kaina — 10 dol., knygynams ir institucijoms — 15 dol.

PIRMIEJI ŽINGSNIAI. Kr. Donelaičio lituanistinių mokyklų mokinių laikraštėlis. Nr. 3 (99). Išeina 4 kartus per metus. Redaguoja Danutė Bindokienė.

EKSKURSIJA Į AUSTRALIJĄ

Šių metų pabaigoje, Kalėdų laikotarpiu, Australijos sostinėje Kamboroje yra rengiamos Lietuvių dienos. Ta proga organizuojame ekskursiją. Išskrisime gruodžio 16 d. Pakeliui tris dienas stabtelėsime Tahiti saloje, o grįždami tris dienas pailsėsime Havajuose. Grįšime sausio 6 d. Viešbučius užsakėme tik Tahiti ir Havajuose, nes Australijoje daugelis apsistos pas pažįstamus. Kas pažįstamų neturės, parūpinsime kur apsistoti. Iš Australijos mums rašė, kad moteliai dviem asmenims kainuoja 25 dol. parai. Kelionė su viešbučiais kainuos apie 2300 dol.

Lietuvių dienos tęsis nuo gruodžio 24 iki sausio 1 dienos. Kasdien bus visokių įdomių renginių ir sporto žaidynių: bendros kūčios, gegužinės, meno ir tautodailės parodos, tautinių šokių šventė, dainų šventė, jaunimo talentų vakaras, Naujųjų Metų sutikimas.

Norintieji vykti į Australiją, jau dabar gali registruotis šiuo adresu: American Travel Service Bureau, 9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643. Tel. (312) 238-9787.

Nuoširdi padėka "LAIŠKŲ LIETUVIAMS" rėmėjams

160 dol. aukojo Vytautas ir Mara Vygantai.

100 dol. aukojo Rytas ir Aušra Babickai.

Po 7 dol. aukojo: L. Laukienė, D. Šatas, V. Numgaudas, O. Kaselis.

Po 6 dol. aukojo: P. Baltutis, M. Jasiulevičienė.

Po 5 dol. aukojo: L. Kybartienė, V. Grybauskas, J. Mikaila, K. Jakštas.

4 dol. aukojo K. Stravinskas.

Po 2 dol. aukojo: J. Gustainis, J. Guobužis, A. Smolinskas, E. Trimakas, V. Vaitkevičius, T. Vaitkūnas, E. Kezys, A. Bankaitis, J. Pleinys, R. Kaunas, O. Paulikas, V. Valkavickas, S. Grigaliūnienė, M. Matuzas, B. Prasauskas, J. Pupelis, J. Staras, R. Petronienė, B. Žemaitis, N. Bielinis, S. Baltūsienė, E. Josen, A. Mackevičius, E. Strungienė, P. Marcinkus, J. Stasiūnaitis, J. Aeštikys, B. Lintakienė, R. Banionis, H. Žitkienė, T. Sakas, P. Melnykienė, M. Pečiulienė, L. Paulėnienė, J. Šukys, V. Sidabras, V. Kažėmekaitis, A. Žvirblienė, J. Norkaitis, S. Bartuškienė, P. Jadviršis, S. Ilginienė, A. Valaitis, K. Remėza, K. Grigalis, K. Zdanius, L. Kerulis, T. Kazlauskienė, G. Baltrušaitis, B. Čepaitis, E. Vindašius, C. Januševičienė, T. Šlutas, E. Sirutis, P. Petkelis, K. Girvilas, S. Jonynas, K. Orentienė, V. Maurutis, M. Kuprienė, S. Klimas, J. Orantienė, P. Blekys, H. Maciejienė, L. Krajauskas, L. Balaišis.

ELENOS CIPLIAUSKIENĖS STIPENDIJŲ FONDAS

Prof. dr. Birutė Cipliauskaitė savo motinos atminimui įsteigė stipendijų fondą. Stipendija yra kasmetinė — 1.500 dolerių, skiriama studentui ar studentei, ruošiančiam doktoratą iš Lietuvos istorijos. Sinteresuoti studentai prašomi kreiptis į Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos Centro valdybą šiuo adresu: Piazza della Pilotta 4, 00187 Roma, Italia.

"LAIŠKŲ LIETUVIAMS" STRAIPSNIO KONKURSAS

Ateinančiame numeryje jau paskelbsime dvidešimt šeštąjį konkursą. Jis bus suaugusiems ir jaunimui. Duosime keletą temų — bus iš ko pasirinkti pagal savo skonį. Mecenatus jau beveik visus turime.

Redakcija

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S.J. Redaktoriaus pavaduotojas — Antanas Saulaitis, S.J. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Algirdas Grigaitis, Vytautas Kasniūnas, Nijolė Užubalienė, Gediminas Vakarė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Telef. 737-8400. Nekalto Prasidėjimo šv. Marijos Seserų spaustuvė, Putnam CT 06260. Metinė prenumerata — 8 dol., atskiras numeris — 80 centų.